

ZNALEC

MUDr. Patrik FIALA, PhD.
znalec Krajského súdu v Bratislave
v odbore zdravotníctva
odvetvia súdneho lekárstva a patológie

ŽIADATEĽ

JUDr. Allan BÖHM advokát
BÖHM & PARTNERS
advokátska kancelária
Jesenského 2, P.O.Box 126,
814 99 BRATISLAVA

ČÍSLO SPISU

v trestnej veci
naposledy vedenej
na Krajskom súde v Bratislave
pod č. Z - 2 1T 36/90

SÚDNOLEKÁRSKY ZNALECKÝ POSUDOK

Počet strán: 70

Počet vyhotovení: 2-krát pre žiadateľa
1-krát archív znalca

Príloha: vyúčtovanie

OBSAH

I. Úvodná časť	3
II. Nálezová časť	4
III. Posudok	19
- Otázka č. 1.....	22
Vyhodnoťte pitvu a vyjadrite sa k výpovednej hodnote znaleckého posudku znalcov MUDr. Porubského a MUDr. Koklesa.	
- Otázka č. 2.....	28
Vyjadrite sa komplexne ku príčine a k mechanizmu smrti mŕtvoly neznámej osoby, ktorá bola stotožnená s Ľudmilou Cervanovou.	
- Otázka č. 3.....	31
Vyjadrite sa zo súdnolekárskeho hľadiska ku stupňu hniloby u mŕtvoly neznámej osoby stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou vo vzťahu k dobe smrti.	
- Otázka č. 4.....	33
Vyjadrite sa zo súdnolekárskeho hľadiska komplexne k otázke rozsievok.	
- Otázka č. 5.....	37
Uveďte súdnolekárske aspekty obhliadky mŕtvoly neznámej totožnosti a vyhodnoťte obhliadku mŕtvoly zo dňa 14. 7. 1976 ako celok.	
- Otázka č. 6.....	40
Uveďte súdnolekárske aspekty identifikácie mŕtvoly neznámej totožnosti a vyhodnoťte spôsob identifikácie v danom prípade.	
- Otázka č. 7.....	43
Vyhodnoťte otázku alkoholického ovplyvnenia mŕtvoly neznámej osoby stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou v čase smrti, a ak to je možné, aj v čase jej údajného znásilnenia.	
- Otázka č. 8.....	46
Posúďte, charakter, rozsah a lokalitu zranení na mŕtvole neznámej osoby stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou, ich intenzitu a mechanizmus vzniku, najmä v súvislosti s jej opakovaným znásilnením a násilným jednaním voči jej osobe zo strany obvinených, tak ako sa to uvádza v obžalobách a rozsudkoch.	
- Otázka č. 9.....	50
Zodpovedá stav tela mŕtvoly stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou s pohybom v koryte rieky s kamenným dnom a pomalým tokom v dĺžke 2 km?	
- Otázka č. 10.....	52
Vyjadrite sa k výpovediam znalcov zo súdneho lekárstva.	
- Otázka č. 11.....	54
Pokúste sa vyhodnotiť v intenciách všeobecných medicínskych znalostí závery expertíz z odboru psychiatrie, sexuológie a psychológie.	
- Otázka č. 12.....	57
Uveďte iné zistenia, ktoré v danej veci považujete za dôležité.	
- Časové relácie.....	61
IV. Záver	63
V. Znalecká doložka	70

I. ÚVODNÁ ČASŤ

1. Úlohou znalca bolo posúdiť a zodpovedať nasledovné otázky:

- 1.1. Vyhodnoťte pitvu a vyjadrite sa k výpovednej hodnote znaleckého posudku znalcov MUDr. Porubského a MUDr. Koklesa.
- 2.1. Vyjadrite sa komplexne ku príčine a ku mechanizmu smrti mŕtvoly neznámej osoby, ktorá bola stotožnená s Ľudmilou Cervanovou.
- 3.1. Vyjadrite sa zo súdnolekárskeho hľadiska ku stupňu hniloby u mŕtvoly neznámej osoby stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou vo vzťahu k dobe smrti.
- 4.1. Vyjadrite sa zo súdnolekárskeho hľadiska komplexne k otázke rozsievok.
- 5.1. Uveďte súdnolekárske aspekty obhliadky mŕtvoly neznámej totožnosti a vyhodnoťte obhliadku mŕtvoly zo dňa 14. 7. 1976 ako celok.
- 6.1. Uveďte súdnolekárske aspekty identifikácie mŕtvoly neznámej totožnosti a vyhodnoťte spôsob identifikácie v danom prípade.
- 7.1. Vyhodnoťte otázku alkoholického ovplyvnenia u mŕtvoly neznámej osoby stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou v čase smrti, a ak to je možné, aj v čase jej údajného znásilnenia.
- 8.1. Posúďte, charakter, rozsah a lokalitu zranení u mŕtvoly neznámej osoby stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou, ich intenzitu a mechanizmus vzniku, najmä v súvislosti s jej opakovaným znásilnením a násilným jednaním voči jej osobe zo strany obvinených, tak ako sa to uvádza v obžalobách a rozsudkoch.
- 9.1. Zodpovedá stav tela mŕtvoly stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou s pohybom v koryte rieky s kamenným dnom a pomalým tokom v dĺžke 2 km?
- 10.1. Vyjadrite sa k výpovediam znalcov zo súdneho lekárstva.
- 11.1. Pokúste sa vyhodnotiť v intenciách všeobecných medicínskych znalostí závery expertíz z odboru psychiatrie, sexuológie a psychológie.
- 12.1. Uveďte iné zistenia, ktoré v danej veci považujete za dôležité.

2. Účel posudku – znalec podáva znalecký posudok pre potreby Advokátskej kancelárie BÖHM & Partners, vo veci uvádzanej ako Ing. Miloš Kocúr a spol., naposledy konanej na Krajskom súde v Bratislave odd. 1T pod číslom Z - 2 1T 36/90 a ukončenej rozsudkom zo dňa 20. januára 2004.

3. Dátum vyžiadania posudku: 16. apríla 2004

4. Dátum vypracovania posudku: 25. júna 2004

5. Podklady na vypracovanie posudku: znalecký posudok znalec vypracoval na základe analýzy fotokópií písomných materiálov z vyšetrovacieho spisu Krajského súdu v Bratislave. Podrobný zoznam posudzovaných materiálov je uvedený v nálezovej časti posudku.

6. Pri vypracovaní znaleckého posudku som sa ako znalec riadil bežne zaužívanými postupmi a náležitosťami tak, ako to vyžaduje protokol o postavení a povinnostiach znalca pri podávaní znaleckého posudku v trestných veciach, s prihliadnutím na význam znaleckého posudku z hľadiska všeobecného záujmu, tiež na následky krivej výpovede a vedome nepravdivo podaného znaleckého posudku a nakoniec aj na moju povinnosť žiadateľovi bez odkladu oznámiť také skutočnosti, pre ktoré by som mohol byť z veci ako znalec vylúčený, alebo ktoré by mi bránili byť vo veci ako znalec. Znalecký posudok som vypracoval v zmysle zákona 36/67 o znalcoch a tlmočníkoch.

II. NÁLEZ

1. Z uznesenia polície - Odbor vyšetrovania VB, Správa ZNB hl. m. Bratislavy a Zs kraja pod č. ČVS: VV - 38/76 zo dňa 15. júla 1976 vyplýva, že bola nariadená pitva neznámej ženy, ktorá bola nájdená 14. júla 1976 pri moste cez rieku Čierna voda v obci Kráľová pri Senci, okr. Galanta. K vykonaniu pitvy a podaniu znaleckého posudku boli ustanovení znalci MUDr. Vladimír Porubský a MUDr. Martin Kokles z Ústavu súdneho lekárstva LFUK v Bratislave.

Z otázok, ktoré boli znalcom stanovené vyplýva, že mali vykonať pitvu so zameraním sa na identifikačné znaky, na známky po pôrodoch, operáciách a pod., na prítomnosť zranení so stanovením mechanizmu a času ich vzniku, mala byť stanovená krvná skupina a hladina alkoholu, mala byť určená základná príčina smrti a ďalšie zistenia významné pre zistenie okolností smrti ženy neznámej totožnosti.

V odôvodnení uznesenia polície sa uvádza, že vo vyššie uvedenej lokalite bola po oznámení občanov nájdená mŕtvola ženy neznámej totožnosti, ktorá sa nachádzala vo vode a okrem toho, ruky mŕtvoly boli zviazané za chrbtom a na krku bola pravdepodobne vreckovka uviazaná na uzol. Konštatuje sa, že ide o dôvodné podozrenie, že bol spáchaný trestný čin. Znalecký posudok bolo nutné vypracovať do 30. júla 1976. Podpísaný vyšetrovateľ VB npor. Jiskra.

2. Protokol o obhliadke miesta činu - Dňa 14. júla 1976 bola v čase od 19.20-20.00 h vykonaná obhliadka miesta nálezu neznámej mŕtvoly osoby ženského pohlavia vo veku okolo 30-40 rokov, ktorá bola nájdená v koryte rieky Čierna voda v obci Kráľová pri Senci asi o 18.00 h svedkom Jozefom Vrhovským. Mŕtvola bola nájdená 7 m od brehu rieky, v koryte zachytená na skalách a to hlavou smerom proti toku rieky a nohami v smere toku rieky, tvárou hore znak, na skalách ležala na chrbte, pričom jej horná časť bola zakrytá trávnatým porastom a vodnými bylinami a dolné končatiny boli viditeľné vo vode. Po vylovení mŕtvoly z vody bolo zistené, že mŕtvola má za chrbtom zviazané ruky pomocou šnúry, ktorá sa bežne používa na sušenie prádla. Nechty na prstoch nôh boli nalakované červenou farbou. Mŕtvola má na sebe sveter čiernej farby s gombíkmi striebornej farby a pod ním podprsenku čiernej farby, ktorá sa nachádza nad prsiami. Okrem toho je oblečená do pulórovej vzorkovanej vesty so vzorkovaným límcem, vesta je zablatená a nasvedčuje farbe khaky. predná časť vesty je rozopnutá, dolná časť tela je vyzlečená. Na ľavej ruke mala mŕtvola prsteň a tri kovové krúžky a ktoré prstene boli pri obhliadke mŕtvoly zaistené. Obhliadkou bolo zistené, že ide o mŕtvolu výšky cca 160 cm, strednej postavy, ktorej telo bolo naduté od vody a bolo fialovej a červenej farby, okrem jej spodnej časti, ktorá bola bledá. Mŕtvola mala hnedé dlhé vlasy, okrúhlu tvár, hnedé oči vyduté, nos rovný, nízke čelo, malé uši, primerané svalstvo, bez známok tetovania na jej tele. Jazyk je vytlačený medzi zubami a na jej tvári sú viditeľné krvné podliatiny. Okolo krku bola podviazaná vreckovka. Brucho nafúknuté bez vonkajšieho poranenia. Mŕtvola bola vylovená, naložená na povoz a prevezená do márnice v obci. Miesto bolo technikom VB odfotografované. Bola zaistená prítomnosť lekára z Polikliniky OÚNZ v Senci za účelom prevedenia obhliadky mŕtvoly a bol zariadený prevoz mŕtvoly na ÚSL LFUK v Bratislave k vykonaniu súdnej pitvy. Podpísaní: por. Eliáš, nstrm. Gajdošík a Dolinský.

3. Obhliadka mŕtvoly - MUDr. Anna Kalašová vykonala obhliadku mŕtvoly na mieste nálezu dňa 14. júla 1976 v čase o 20.30 h s tým, že ustálila ako príčinu smrti udusenie utopením. Dobu smrti stanovila na 7-10 dní pred nálezom mŕtvoly. obhliadkou zistila, že ide o ženu vo veku asi 40 rokov, ktorá bola v rieke Čierna voda zachytená na skalách v polohe na chrbte. Mŕtvola mala oblečený čierny sveter so zapínaním vpredu a od polpása bez oblečenia. Na tvári zistila krvné podliatiny, na krku voľne podviazanú vreckovku, na hrudníku boli známky po rozklade tkáne, ruky boli skrížené a zviazané tenším povrazom viackrát omotaný okolo zápästia, na stehnách boli krvné podliatiny. Vzhľadom na zistené príčiny úmrtia a okolnosti, ide o vraždu a preto obhliadajúca lekárka doporučila súdnu pitvu.

4. Súdna pitva - pitva ženy neznámej totožnosti bola vykonaná dňa 16. júla 1976, ako osoby stotožnenej v Ľudmile Cervanovej, nar. 10.11.1956 a nezvestnej od 9. júla 1976.

a) podstatný nález zistený vonkajšou obhliadkou: pohlavie ženské, vek 20 rokov, telesná dĺžka 157 cm, hmotnosť 48 kg, primeraná výživa, kostra a svalstvo. Koža na celom povrchu tela hnilobne zmenená, hnedo-čiernej farby, miestami cárovito sa odlupujúca. Na bruchu vyznačená venózna kresba. Mŕtvolná stuhnutosť nevyznačená a posmrtné škvrny sa nedali identifikovať pre pokročilé hnilobné zmeny. Hlava bez stôp vonkajšieho násillia a vlasy sú oddelené a dodané ku pitve. Hnilobné zmeny na očiach a spojovky bez krvných výronov. Uši, nos a ústa bez stôp vonkajšieho násillia. Popis chrupu ošetrový plombami, vpravo hore chýbala 7. a 8., vpravo dole sa 8. prerezávala a vľavo dole chýbala 8. Krk bol súmerný s voľne uviazaným kapesníkom, bez stôp vonkajšieho násillia. Hrudník bol súmerný a klenutý bez stôp vonkajšieho násillia. Brucho bolo nad úroveň hrudníka bez stôp vonkajšieho násillia. Vonkajšie genitálie a ochlpenie typu ženského, bez výtoka a stôp vonkajšieho násillia. Anus nepotriesnený. Horné končatiny skrížené smerom dozadu. Na pravo zápästí je točený špagát, zviazaný dvoma uzlami z ktorých pokračujú dva voľné konce o dĺžke 1 a 1,5 m. Uzol je na malíkovej strane zápästia. Ruky sú prekrížené tak, že pravá je v krížovej oblasti a ľavá je nad ňou, dľaňami obrátené dozadu. Obe ruky sú zviazané v zápästiach 12-mi otočkami špagátu takého istého charakteru, ako na pravom zápästí a zviazaný na malíkovej strane jednoduchým uzlom. Obidve zviazania boli prestrihnuté od uzla smerom doprava pri pohľade zozadu na mŕtvolu. Pod prestrihnutými povrazmi sú na odlepujúcej sa koži vyznačené jednotlivé otlacky povrazu. Dolné končatiny bez stôp vonkajšieho násillia. Chrbát - na pravom ramene po narezaní podliatiny nachádzame v svalstve krvný výron o priemere asi 1,5 cm, ináč bez stôp vonkajšieho násillia.

b) podstatný nález zistený vnútornou obhliadkou: 1. Dutina lebečná - pokrývky neporušené, hnilobne presiaknuté. Klenba a spodina lebečná neporušená, kosti tváre neporušené, obaly mozgu neporušené a hnilobne skalené, spodinové cievy mozgu bez nálezu, mozog hnilobne rozbredlý, šedo-zelenej farby bez makroskopických viditeľných zmien. 2. Dutina hrudná - podkožný tuk hnilobne zmenený, šedo-belavej farby, svalstvo krku a hrudníka šedo-červenej farby, bez krvných výronov. hrudná kosť neporušená, poloha orgánov anatomicky správna, pohrudnicové dutiny bez zrastov a obsahu cudzej tekutiny. Osrdcovníková dutina obsahuje niečo skalennej tekutiny. Pľúca pravé hmotnosti 400 g a ľavé 350 g, popľúcnica s ojedinelými krvnými výronkami, tkáň na reze fialovo-červenej farby, hnilobne zmenená, štruktúra zmazaná, na okrajoch vankúškovitej konzistencie, výstelka bronchov hnilobne zmenená, miestami sa cárovito odlupuje, obsahuje niečo hnilobnej tekutiny. Srdce hmotnosti 300 g, obalujúce a vystieľajúce blany srdca skalené, srdcový sval šedo-červenej farby, cestovitej

konzistencie, dutiny srdca rozšírené s obsahujú niečo polotekutej krvi, chlopne, papilárne svaly a trávčina nezhrubnuté. Vencovité tepny srdca bez zmien. Jazyk a mandle bez zmien. Hltan a pažerák sliznica sa miestami cárovito odlupuje, bez obsahu. Jazyk a chrupky hrtanu neporušené. Hrtan a priedušnica sliznica hnilobne zmenená obsahuje niečo hnilobnej tekutiny. Štítka žľaza hnilobne zmenená. Tymus stukovateľ. Rebrá neporušené a miazgové žľazy nezväčšené. 3. Dutina brušná - poloha orgánov anatomicky správna, pobrušnica a dutina brušná skalená. Slezina hmotnosti 120 g, hnilobne zmenená, rozbredlá. Nadoblička hnilobne zmenená, rozbredlá. Obličky hmotnosti 120 g, tkáň na reze fialovo-červenej farby, štruktúra zmazaná, hranica kôry a drene neostrá, panvičky obličiek a močový mechúr bez nálezu. Maternica rozmerov 3x3x3, sliznica belavej farby bez obsahu, vajčkovody a vaječníky bez štruktúrnych zmien. Konečník obsahuje niečo formovanej stolice, žalúdok a dvanástnik sliznica bez defektov, obsahuje niečo riedkeho obsahu. Slinivka hnilobne zmenená. Pečeň hladkého povrchu, na reze hnedo-červenej farby zmazanej štruktúry bez štruktúrnych zmien. Črevá, brušná srdcovnica a miazgové žľazy bez zvláštností a panva neporušená. Pri sériovom narezaní hnilobne zmenenej kože na dolných končatinách, chrbte a hyždiach bola zistená jedine krvná podliatina priemeru 2 cm na vnútornej ploche ľavého stehna v hornej tretine zasahujúca do svalstva. Pri podrobnom prezretí vonkajších genitálií bol zistený anulárny hymen s trhlinou siahajúcou až k báze s hladkými okrajmi. 4. Oblečenie - na mŕtvoľe oblečený kabátik z texaskoviny s dlhými rukávami, vreckami a 4-mi gombíkmi, modrý svetrík s krátkymi rukávami a lemovaním pri gombíkoch, na okrajoch krátkych rukávov a na límci z modrej látky a kvetinkami, podprsenku, nepoškodenú, zapnutú, asi bielej farby. Na krku bola voľne retiazka zo žltého kovu, mimo zapínania roztrhnutia. Pri pitve bola odobratá krv na zistenie krvnej skupiny, hladiny alkoholu a orgány na zistenie prítomnosti rozsievok a na prípadné toxikologické vyšetrenie.

c) posudok - obsahuje IX. samostatných bodov:

bod I. - Príčinou smrti Ľudmily Cervanovej bolo udusenie utopením.

bod II. - Vonkajšou obhliadkou boli zistené pokročilé hnilobné zmeny na celom povrchu tela s cárovite sa olupujúcou kožou a oddelenými vlasmi. Na zadnej strane pravého pleca a na vnútornej strane ľavého stehna bola zistená podliatina v podkoží zasahujúca až do svalstva priemeru 1,5 a 2 cm a zviazanie rúk v zápästiach na chrbáte. Vnútorou obhliadkou boli zistené pokročilé známky hniloby orgánov, ináč žiadne známky násilia.

bod III. - Odobraté časti pľúc, pečene a obličiek boli vyšetrené na rozsievky. V pľúcach vo väčšom množstve a v pečeni ojedinele, ale bezpečne bola zistená prítomnosť rozsievok typu Cyclotella, Fragilaria a Nitschia. Tento nález svedčil pre utopenie sa Cervanovej zaživa.

bod IV. - krvné podliatiny zistené na zadnej ploche pravého pleca a vnútornej strane ľavého stehna boli malého rozsahu a mohli vzniknúť pôsobením tupého násilia vo forme väčšieho tlaku a slabšieho nárazu na uvedené oblasti. Vzhľadom na pokročilú hnilobu kože nebolo možné zistiť prípadné drobné stopy násilia ako povrchové odreniny, škrabance, prípadne aj malé podliatiny, ktoré nezasahovali do hlbších vrstiev kože alebo svalstva.

bod V. - stupeň hnilobných zmien na povrchu tela ako aj na orgánoch svedčí o tom, že Ľudmila Cervanová mohla byť mŕtva vo vode asi 4-5 dní.

bod VI. - spôsob zviazania rúk na chrbáte pomocou tesných 12-tich obtočení zápästí a zauzľovania poukazuje na to, že si tento spôsob zviazania nemohla urobiť sama, ale musel byť vykonaný druhou osobou.

bod VII. - podrobnou pitvou vonkajších a vnútorných pohlavných ženských orgánov znalci nezistili žiadne stopy násilia, ktoré by poukazovali na to, že na menovanej bola vykonaná súlož alebo iná sexuálna manipulácia. Pre hnilobu nebola ani zisťovaná prítomnosť spermií.

bod VIII. - v krvi bola zistená hladina 0,79 promile alkoholu, čo odpovedá podnapitosti v dobe smrti.

bod IX. - krvná skupina Lattesovou metódou bola typu „A“.

Pečiatka a znalecká doložka znalca MUDr. Porubského, podpisy oboch znalcov a sľub znalca MUDr. Koklesa.

5. Protokol o ohľadaní povodia rieky Čierny Vah - úkon polície riadený vyšetrovateľom KS ZNB por. Kajabom. Ohliadka povodia rieky bola vykonaná 16.7.1976 z takých dôvodov, že mŕtvoľa ženy neznámej totožnosti bola nájdená so zviazanými rukami za chrbtom, z čoho vzniklo dôvodné podozrenie, že žena bola zavraždená a vrhnutá do vody alebo bola vrhnutá do vody a takto utopená. Obhliadka terénu trvala od 9.00 do 14.00 h. Z obhliadky vyplýva, že v priebehu riečného toku sa nachádza viacero miest a prístupových komunikácií, ktoré umožňujú dobrý prístup k rieke autom, z ktorého mohla byť mŕtvoľa alebo osoba vrhnutá priamo do rieky. V bode III. tohto dokumentu - prevedené opatrenia sa uvádza, že už bola zistená totožnosť mŕtvoľy, ktorá bola nezvestná od 8.7.1976 a stotožnenie mŕtvoľy bolo vykonané pomocou otca nebohej. Obhliadkou neboli zistené žiadne stopy.

6. Z protokolu o obhliadke miesta nálezu mŕtvoľy - vyplýva, že úkon riadil dňa 16. júla 1976 vyšetrovateľ VB por. Šimora a ktorý vykonal také opatrenie, že z rieky Čierna voda boli odobraté vzorky vody z dvoch miest do dvoch litrových fliaš a zaslané na expertízu.

7. Protokol o obhliadke nálezu osobných vecí - úkon vykonal vyšetrovateľ KS ZNB por. Tomek dňa 17. júla 1976. Osobné veci sa našli jednak na smetisku obce a cestovná taška pri Mŕtvom ramene rieky Čierna voda. Nález vecí oznámil Július Tanka. V cestovnej taške bolo nájdené oblečenie a na smetisku polícia zaistila čierne gumové rukavice, biely povraz v dĺžke cca 1 m, kmeňový lístok DPMB, letnú topánku s vysokým opätkom, fotografiu neznámej ženy, krabičku s liekmi s označením Thynoglobulin, obrúsky, hrebeň, zubnú kefku, obálka s adresou na meno Ludmila Cervanová, vysokoškolské skriptá pre medikov a čierna taška.

8. Znalecký posudok Kriministického ústavu FMV Praha - podaný 30. júla 1976, z ktorého vyplýva nasledovné: expertíza bola zameraná na osobné veci, ktoré boli nájdené v blízkosti rieky dňa 17. júla 1976 spolu so vzorkou vlasov a nečistôt spod nechťov odobratých Cervanovej pri pitve a tiež povraz zaistený z tela obete. Zo záveru expertízy vyplýva, že povraz z mŕtvoľy bol vo dvoch kusoch dĺžky 0,3 a 0,4 m a zo smetiska dĺžky 0,3 m, pričom išlo o šnúru na prádlo. Komparáciu koncov šnúry nebolo možné vykonať a prítomnosť krvi na šnúre sa nedala vylúčiť. V jednej škvrne na konci šnúry z mŕtvoľy boli potvrdené súčasti pokožky, tuku, svalových vlákien s potvrdením krvnej skupiny typu „A“. Na gumových rukaviciach bola serologickými testami z potu potvrdená skupinová vlastnosť typu „B“. Na bielej podprsienke bola dokázaná krv typu „A“. Spermie na podprsienke neboli dokázané. Na dámskom modrom svetri, riflovej dámskej bunde sa nedala prítomnosť krvi vylúčiť

a spermie na tomto ošatení neboli zistené. Trichologický materiál odpovedal štruktúrne vlasom Cervanovej, okrem dvoch vlasov nájdených na modrom svetri.

9. Protokol o výpovedi znalca - MUDr. Porubský dňa 9. novembra 1981 k veci vypovedal, že v plnom rozsahu sa pridrižiava pitevnej zápisnici a posudku o úmrtí L. Cervanovej. Odvoláva sa na bod III. znaleckého posudku, konkrétne na vyšetrenie a dôkaz rozsievok v pľúcach a v pečeni, čo potvrdzuje, že menovaná sa utopila zaživa vo vode, ktorá obsahovala rozsievky. Do pečene sa dostanú rozsievky iba v prípade utopenia zaživa. Rozsievky ako živé organizmy majú svoj kolobeh života a ich dôkaz v rôznej vode môže byť podmienený ročnou dobou, príp. inými okolnosťami. Za účelom ich dôkazu by bolo potrebné preto opakovane a systematicky skúmať ich prítomnosť v danej vode za rôznych podmienok. Podpísaný znalec, por. Lamačka a por. Kováčik.

10. Znalecký posudok z odboru hydrobiológie - podaný RNDr. Holobradou dňa 24. novembra 1981 konštatuje, že z dvoch odobratých profilov vzoriek vody a jedného profilu z dna termálneho jazierka v Kráľovej pri Senci zistila 9 taxónov rozsievok. V najväčšom počte boli zastúpené *Navicula cryptocephala*, *Achnantes minutissima* a *Nitzschia paleacea*. Okrem toho zistila aj druh *Cymbella species*, *Surirella species* a sporadický bol výskyt typu *Cyclotella meneghiana*. Porovnaním s nálezom, ktorý zistili znalci zo súdneho lekárstva menovaná znalkyňa zistila len zástupcu čeľade *Nitzschia*. Rozsievky typu *Cyclotella* znalkyňa vo vzorkách vody nezistila, tento typ bol zistený len vo výluhu z dna. Rozsievky typu *Fragillaria* znalkyňa nezistila. Celkový výskyt rozsievok bol aj v roku 1976 istý, ale ich druhové zloženie sa mohlo meniť. V letných mesiacoch je výskyt rozsievok vo vode nižší. Jednoznačne vo vyšetrených vzorkách mali prevahu zelené riasy *chlorophyceae*.

11. Obžaloba Krajskej prokuratúry v Bratislave - podaná Krajskému súdu v Bratislave dňa 1. marca 1982 uvádza, že Roman Brázda, Ing. Miloš Kocúr, Ing. Milan Andrašík, Ing. Pavel Beďač, Ing. František Čerman, Stanislav Dúbravický a Juraj Lachman spáchali viacero trestných činov a z tých podľa 2. bodu obžaloby ako spolupáchatelia trestný čin znásilnenia a podľa 4. bodu obžaloby trestný čin vraždy.

Žaloba je odôvodnená nasledovne:

Ludmila Cervanová (L.C.) sa v piatok dňa 9. júla 1976 zúčastnila v UNIC klube (Študenský domov L. Štúra v Mlynskej doline v Bratislave) na diskotéke. V pondelok dňa 12. júla 1976 oznámil jej otec pplk. Ľudovít Cervan orgánom VB nezvestnosť svojej dcéry. V stredu dňa 14. júla 1976 bola v rieke Čierna voda v katastri obce Kráľová pri Senci nájdená mŕtvoľa ženy neznámej totožnosti. Mŕtvolu identifikoval pplk. Ľudovít Cervan ako svoju dcéru.

L.C. po odchode z diskotéky mala byť násilne naložená do osobného motorového vozidla pričom sa tomu mala vzpierať a kričať o pomoc. Na inom mieste sa uvádza, že L.C. mala klásť odpor (str. 27), že v tom čase o 22.15 až 22.30 h bolo počuť kroky, dupot po chodníku, zvuky zápasu, ženské jačanie a výkriky o pomoc (str. 30).

Menovaná mala byť odvezená do rodinného domu na Varínskej ulici v Bratislave, pričom z auta do domu odvedená tromi obžalovanými (str. 31). Na uvedenom mieste mala byť L.C. držaná proti vôli, obžalovaní mali požívať alkoholické nápoje a dopúšťať sa ďalších násilností voči L.C. Bola nútená piť víno a keď omietala, násilím jej malo byť víno vlievané do úst. Keďže údajne L.C. stále kládla odpor, šnúrou na vešanie prádla jej boli zviazané ruky. Bola vyzlečená zo šiat a všetci obžalovaní, okrem Lachmana, mali menovanú postupne znásilniť. Kým jeden s ňou súložil, ďalší

pomáhali prekonávať jej odpor tým, že ju mali pridržiavať (str. 35). Na inom mieste (str. 36) sa uvádza, že s menovanou sa surovo zaobchádzalo, že vyzlečená bola od pásu dolu a že dvaja obvinení na nej nasilu vykonali súlož. Na inom mieste sa uvádza (str. 37), že menovaná L.C. po súloží ležala na posteli od polpása nahá, zviazaná nebola a kričala aby zmizli, že ich udá. L.C. mali znásilniť šiesti obžalovaní. Inde (str. 39) sa uvádza, že menovanej mali byť zviazané ruky aj nohy a na ústa jej mala byť uviazaná nejaká handra. Pri zväzovaní mala byť L.C. tlačaná na zem, kde jej mali byť ruky zviazané za chrbtom.

Skoro nad ránom asi o 2.00 až 3.00 h mala byť L.C. s vreckovkou previazanou na ústach odvedená jedným obžalovaným do osobného motorového vozidla, vo vozidle mala byť uložená na podlahu a prikrytá dekou (str. 44). Na inom mieste (str. 45) sa uvádza, že L.C. zabalená do deky bola obvinenými prenesená do vozidla. Obvinení menovanú previezli údajne do Kráľovej pri Senci s úmyslom ju usmrtiť, zlikvidovať, utopiť. Pri jazierku mala byť vynesená z auta a za prítomnosti všetkých obžalovaných so zviazanými rukami za chrbtom a previazanými ústami mala byť ponorením do vody usmrtená (str. 47). Následne malo byť telo L.C. z jazierka vytiahnuté a traja obžalovaní ju mali preniesť a hodiť neďaleko do vody rieky Čierna voda. Inde (str.48) sa uvádza, že jeden z obžalovaných mal stáť vo vode a držiac L.C. pod krkom, mal ju do vody ponárať. Tiež sa uvádza (str.50), že ešte pred utopením na brehu jazierka mala byť L.C. všetkými obžalovanými znásilnená so zviazanými rukami. Iný obžalovaný uvádza (str. 51), že keď mala byť L.C. položená do jazierka, štyria obžalovaní ju mali pod vodou držať asi 1-2 minúty, pričom L.C. mala mať zviazané ruky, nohy a ústa.

Telo menovanej malo byť nájdené v rieke Čierna voda asi 2 km od jazierka.

Žaloba od str. 54 uvádza nálezy z posudkov, v ktorých sa uvádza, že:

a) podľa posudku Kriministického ústavu FMV v Prahe - porovnaním vlasov obžalovaných s vlasmi zaistenými na mŕtvoľe sa zistilo, že variačné rozpätie niektorých vlasov nájdených na svetri sa prekrývalo so znakmi jej vlasov a jedného z obžalovaných. Tiež podľa morfológických vlastností sa usúdilo, že niektoré z vlasov sú zhodné s vlasmi ďalšieho obžalovaného.

b) podľa posudku z odboru hydrobiológie - rozsievky zistené pri súdnej pitve v mŕtvoľe L.C. sa mali nachádzať aj vo vyšetrených vzorkách použitých pri vypracovaní posudku a že tie isté rozsievky sa v jazierku nevyhnutne vyskytovali aj v roku 1976.

c) podľa posudku súdnych lekárov - bolo ustálené, že L.C. bola usmrtená utopením. Miesto nálezu mŕtvoľy L.C. i obsah rozsievok v jej vnútorných orgánoch nasvedčuje tomu, že bola utopená v termálnom jazierku v Kráľovej pri Senci, tak ako to označili niektorí obžalovaní a svedkyňa.

Ďalej (str.65) sa v obžalobe uvádza, že tvrdenie o znásilnení L.C. pri jazierku všetkými obžalovanými, nemá oporu na základe vykonaných dôkazov. Obžaloba (str. 66) uvádza, že konkrétne o podrobnostiach ktoré sú uvedené vo výpovediach niektorých obžalovaných, mohla vedieť len tá osoba, ktorá sa týchto činov dopustila alebo iným spôsobom na nich zúčastnila. Priamym dôkazom na spolu páchaní uvedenej trestnej činnosti mala byť aj obava obžalovaného z trestného stíhania. U šiestich obžalovaných podľa 3. bodu obžaloby išlo o trestný čin znásilnenia, pričom obžalovaní spoločným konaním prekonali odpor L.C. a vykonali s ňou dokonanú súlož. Podľa 4. bodu obžaloby boli naplnené znaky trestného činu znásilnenia ale v štádiu, kedy L.C. už nekládla odpor, nakoľko bola zviazaná a prakticky bezbranná. Zároveň ide o trestný čin vraždy.

12. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. sept. 1982 -

Krajský súd v Bratislave na hlavnom pojednávaní prejednal v dobe od 9. júna do 15. sept. 1982 (č. 1 T 6/82) trestnú vec proti obžalovanému Romanovi Brázdovi a spol.. Pre trestný čin vraždy a ďalšie trestné činy dňa 22. sept. 1982 súd rozhodol, že Roman Brázda, Ing. Miloš Kocúr, Ing. Milan Andrášik, Ing. Pavel Beďač, Ing. František Čerman, Stanislav Dubravický a Juraj Lachman sú vinní. Obžalovaní boli vinní nakoľko 9. júla 1976 asi o 22.30 h násilne vtiahli do auta L.C., túto odviezli do domu na Varínskej ulici v Bratislave, kde ju násilím držali, nútili ju piť alkohol, vyzliekli ju so zámerom znásilnenia, pričom jej 4 obvinený zviazali ruky a postupne proti jej vôli na nej vykonali pohlavný styk, pričom obeť si vzájomne pridržiavali. Potom sa rozhodli obeť usmrtiť k čomu je previazali ústa šatkou a rukami zviazanými za chrbtom ju najskôr naložili do vozidla a odviezli k termálnemu jazierku pri Kráľovej pri Senci. Tam ju traja obvinení hodili do jazierka a utopili. Nakoniec mŕtvolu L.C. z jazierka vytiahli a hodili do neďalekej rieky Čierna voda.

Obvinení (okrem Lachmana) takto spáchali trestný čin znásilnenia a rovnako aj trestný čin vraždy. Miloš Kocúr bol spod obžaloby pre trestný čin znásilnenia oslobodený v prípade znásilnenia L.C. na brehu jazierka pred jej utopením.

Súd ustálil nasledovný skutkový stav:

a) 19-ročná Ľudmila Cervanová sa dňa 9. júla 1976 po účasti a odchode zo študentskej zábavy v Študentskom domove L. Štúra - Mlynská dolina v Bratislave do 14. júla 1976 stala nezvestná. Dňa 14. júla 1976 bola jej mŕtvola nájdená v rieke Čierna voda v katastri obce Kráľová pri Senci. Zistilo sa, že bola utopená asi 5 dní predtým.

b) z jednotlivých výpovedí obžalovaných vyplýva nasledovné:

1. obžalovaný Roman Brázda - vypovedal v tom zmysle, že keď L.C. bolo víno nalievané do úst, bola jej držaná pritom hlava, potom jej boli spôsobované násilnosti, obvinený Kocúr mal s menovanou pomer, pričom Brázda mu ju pridržiaval a Dubravický bol pritom. Potom Brázda v priebehu hlavného pojednávania vyhlásil, že „To dievča som utopil ja“. K tomu uviedol, že z auta na breh vyniesol spolu s Kocúrom. L.C. poviazali až keď nežila. Na inom mieste vypovedá, že dievča pri jazierku vyložili z auta a išli ku vode. Brázda hodil dievča do vody. V ďalších častiach sa uvádza, že neskôr v dome na Varínskej ulici odišla po prezlečení L.C. do izby spolu s Čermanom. Potom Kocúr s Dubravickým našli L.C. spiacu v izbe. Potom L.C. robila krik, nadávala a kričala, že ich udá. Potom poškodená zaspala. Neskôr nevedel Kocúr poškodenú zobudiť, obliekol jej modrý sveter od Zimákovej a dolnú časť tela jej zabalil do deky. Takto ju posadil do auta, pričom mala ústa previazané šatkou. Po príchode ku jazierku vzal spiacu L.C. do náručia a niesol ju k vode. Potom Andrášik po chvíli našiel poškodenú vo vode, spoločne ju vytiahli na breh, dávali jej umelé dýchanie, merali tep, avšak poškodená už nedýchala. Kocúr potom odniesol na pleci mŕtvolu L.C. ku nejakej vode. Na inom mieste výpovede sa uvádza, že dievča počas súložie s Brázdom kričalo, plakalo, bolo vysilené a azda aj opité. Pri súloží Kocúra, poškodenej jednu nohu držal Andrášik a druhú nohu Brázda. Potom v súloží pokračoval Andrášik a po ňom nasledoval Dubravický. Losovaním padla likvidácia L.C. na Andrášika a Kocúra. Z vody jazierka dievča vytiahol Kocúr, Andrášik a Brázda a vtedy už nedýchalo. Predtým ešte na brehu jazierka mal Kocúr ležať na poškodenej. Kocúr odniesol poškodenú v náručí do hlbšej vody, a potom ju do vody hodil. Poškodenú do rieky prenášal Andrášik a Kocúr, doprevádzali ich Čerman a Brázda. Na inom mieste uviedol, že videl Andrášika vo vode neďaleko brehu držať pod krkom tak, že hlavu mala blízko vody, pritom bol celý zúfalý, kričal na Kocúra, ktorý vošiel do vody a L.C. ťahal ďalej

od brehu. Inde vypovedá, že keď s poškodenou súložil Andrášik, dievča kričalo, bola Dubravickým, Beďačom a Kocúrom pridržiavaná. Brázda ponoril poškodenú do vody, chvíľu ju tam držal a následne do vody skočil Kocúr a odniesol ju ďalej od brehu.

2. obžalovaný Juraj Lachman - prítomní sa k dievčaťu správali nezdvorilo, Andrášik jej držal ruky a Kocúr jej vlieval do úst víno. Potom bola Andrášikom a Brázdom odvedená do vedľajšej miestnosti a Dúbravický jej dal facku. Andrášik s Brázdom jej zviazali ruky. Andrášik dievča vyzliekol od pásu dole. Dievča kričalo, na čo jej Andrášik a Dubravický opätovne lievali do úst víno.

3. obžalovaný Ing. Miloš Kocúr - na začiatku bola L.C. Kocúrom a Andrášikom násilím vtiahnutá do auta. V dome dievča Kocúr v súčinnosti s Andrášikom, Brázdom a Čermanom vyzliekli a postupne na nej vykonali súlož. V priebehu súloženia jej šnúrou zviazali ruky za chrbtom a nútili ju piť víno. Po dvoch hodinách mali úmysel odísť okúpať sa k Sencu a aby dievča nekričalo, previazali jej ústa vreckovkou. Pri nejakom bagrovisku znovu všetci s dievčaťom vykonali súlož. Potom mal Andrášik držať hlavu dievčaťa pod vodou. Keď prišiel ku trom obvineným, ktorí topili dievča, to už bolo bezvládne a zhodli sa na tom, že je mŕtve. Pamätá si len hmlisto, že dievča potom odniesli ku nejakému potoku, do ktorého ho hodili. Na inom mieste vypovedá, že Andrášik odviezol dievča k potoku, tam ju sotil do vody a ponoril hlavu pod hladinu.

4. obžalovaný Ing. František Čerman - nevypovedá o kontakte s L.C.

5. Obžalovaný Ing. Milan Andrášik - vypovedal, že Kocúr ako prvý znásilnil poškodenú a potom ju znásilnili ďalší tak, že dvaja ju vždy pritom držali. Potom ju zviazali, upratali byt a poškodenú zabalili do deky a preniesli do auta. Na inom mieste vypovedá, že prvý s poškodenou súložil Kocúr, pričom Brázda, Dubravický ju držali. Potom sa vystriedali. Pri jazere z auta vytiahli Kocúr, Brázda, Lachman a Dubravický, ktorí ju vzali k vode. Pri vode sa vyzuli, odniesli ju do vody kde ju ponorili a zadržali. O chvíľu ju vytiahli, ale bola už bezvládna. Potom jej nejakým spôsobom priviazali kameň k telu a preniesli ju k blízkeму kanálu, kde ju hodili do vody.

6. Obžalovaný Ing. Pavel Beďač - k celej veci vypovedal, že ide o krivé obvinenie.

7. Obžalovaný Stanislav Dubravický - poprel účasť na uvedenej trestnej činnosti.

Svedkyňa Vozárová k veci uviedla, že videla ako bolo dievča odspodu holé so šnúrou zviazanými rukami vzadu. Cestou do Senca malo dievča na ústach nejakú handru. Na inom mieste vypovedá, že Dubravický, Čerman a Andrášik držali dievča a Kocúr jej nalieval nasilu víno do úst. Potom dievča vyzliekli, pritom sa dievča mykalo, s dievčaťom mal pohlavný styk Dubravický, Kocúr, Andrášik a Čerman. Potom dievčaťu zviazali vzadu šnúrou ruky a zapchali jej ústa. Pri jazierku počula strašný ženský krik. Neskôr vypovedala, že videla súložiť Kocúra, Dubravického, Brázdu a Andrášika a ako im pritom pomáha Beďač a Čerman, ktorí dievča držali.

Súd vyhodnotil okolnosti nálezú mŕtvolú a výsledky súdnej pitvy. Súd zaujal stanovisko ku výsledku znaleckého posudku z odboru hydrobiológie, ku nálezom z posudku v odbore mechanoskopie, daktyloskopie, biológie, mikrostôp a diagnostiky, konštatoval výsledky správy o pachovej expertíze, ktorú predložil krajský prokurátor v priebehu pojednávania. Ďalej súd hodnotil a zdôvodňoval nutnosť a opodstatnenosť ďalších dokazovaní a zaujímal stanovisko k obrane obžalovaných Kocúra, Beďača, Andrášika a Čermana.

Súd sa podrobne zaoberal výpoveďou svedkyne Vozárovej, ktorú považoval za korunnú svedkyňu. Tiež vyhodnocoval nálezy a svedectvá obyvateľov domu týkajúce sa poriadku v dome.

Súd sa zaoberal a hodnotil okolnosti za akých bola L.C. usmrtená vzhľadom k tomu, že mal k dispozícii viaceré verzie. Na základe výsledku losovania súd si osvojil, že L.C. utopili obžalovaní Kocúr s Andrašikom, pričom im aktívne sekundoval obžalovaný Brázda, pod dohľadom Čermana, Dubravického a Beďača. Súd k otázke potvrdenia typu rozsievok konštatoval, že prítomnosť alebo neprítomnosť rozsievok v rieke, kde bola poškodená nájdená, nebolo rozhodujúce (str. 100). Ďalej sa konštatuje (str. 101), že poškodená sa nemohla utopiť nedopatrením, keď ju chceli obžalovaní okúpať aby vytriezvela. V tejto stati sa tiež konštatuje, že Cervanová mala mať ruky zviazané špeciálnymi uzlami. Výsledky expertízy pachových stôp súd konštatuje, že obžalovaní Brázda, Kocúr, Dubravický a Beďač prišli do telesného styku s poškodenou.

Pri právnom posúdení veci súd uvádza:

Na str. 103 uvádza, že zjavná sexuálna motivácia u obžalovaných vyústila do násilnej súdože.

Od str. 109 sa uvádzajú závery znalcov zo súdnej psychológie. V prípade obžalovaného Brázdu sa uvádza, že obžalovaný bol plne schopný v dobe trestnej činnosti odhliadnúc od vplyvu alkoholu, vnímať, sledovať, diskriminovať a reprodukovať priebeh a okolnosti trestného činu a bol toho schopný aj v čase hlavného pojednávania. V prípade obžalovaného Kocúra sa uvádza, že nebol u neho zistený návykový alkoholizmus, avšak po požití alkoholu sa odbrzdujú osobnostné vlastnosti obžalovaného i jeho správanie. Tiež sa uvádza, že u menovaného existuje ľahko mobilizovateľná agresivita, ktorá nie je dominantná. Ďalej sa tiež uvádza, že ide u neho o vysokú agresívnu pohotovosť bez stálej motivácie. V prípade obžalovaného Andrašika malo ísť o stálu prítomnosť agresivity, mobilizovanú impulzivitou a egocentrickými motiváciami pri posesívne a pudovo orientovaného mladého človeka. Pritom sa poukazuje na jeho nezrelú psychosexuálnu a neuspokojivú psychosociálnu diferenciáciu, čo sa dôvodí konfliktom na svadbe a výpoveďou svedkyne Turčanovej. Z toho sa urobil záver, že i napriek navonok pozitívnemu štylizovaniu sa a pri plnej 5 ročnej spoločensko-pracovnej adaptabilite, ide u neho jednoznačne o negatívnu sociálnu prognózu. Obdobne vyznel posudok v prípade obžalovaného Čermana, u ktorého sa zistila výrazná agresivita s chýbaním etických a sociálnych zábran. Charakterizovaný bol ako nezrelý, egocentrický, agresívny a citovo výdatne oploštenej osobnosti a ako človek jednoznačne spoločensky rizikový pri negatívnej sociálnej prognóze. U obžalovaného Beďača znalci zistili jeho abnormnú labilitu, slabé väzby na racionalitu a citovo-motivačnú oblasť s inklináciou k hypokritickému prijímaniu cudzích pohľadov. U obžalovaného Dubravického znalci ustálili, že ide o jedinca s hypertrofiou sociálnych a morálnych motivácií pri medziľudsky orientovaných citov ľútosti a agresivitou a cynickým negativizmom bez sociálnych zábran. Tiež aj u tohto obžalovaného bola sociálna prognóza negatívna. U obžalovaného Lachmana išlo údajne o nezrelosť s nedoriešenou psychosociálnou identifikáciou a integráciou v sociálnom prostredí.

13. Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 25. apríla 1983 zamietol odvolanie krajského prokurátora, odvolania obžalovaných a príbuzných a odvolanie poškodenej M. Cervanovej.

Jednotliví obžalovaní vo svojich odvolaniach uvádzajú:

- v prípade obžalovaného Romana Brázdu sa uviedlo, že L.C. nebola do auta vtiahnutá, dom na Varínskej ulici mohla poškodená kedykoľvek opustiť, nebola nikým nútená v dome zostať, voči poškodenej nebolo použité žiadne násilie, L.C. popíjala víno s Čermanom a Andrašikom a potom pod vplyvom alkoholu tvrdo zaspala, potom sa zobudila a znova tvrdo zaspala, vylučuje, aby Miloš Kocúr mal s poškodenou pohlavný

styk. Preto že bola nahá urobila údajne scénu ale z miestnosti neodišla a zaspala. V aute jej dali dolu z úst previazanú vreckovku a ruky mala voľné. Dúbravický, Beďač a Čerman neboli pri jazierku v Kráľovej pri Senci. Namieta niektoré rozporné zistenia znaleckého posudku z pitvy s ostatnými skutočnosťami, údajne pitevný nález, kedy bola pitva vykonaná nemá dátum, má nejasnosti s otázkou alkoholu v krvi Cervanovej, požaduje objasniť aj iné možné ovplyvnenie Cervanovej, prečo neboli zisťované spermie, poukazuje na kontraverzný nález a závery o násilnej súdoži, prečo došlo ku spolopeniu mŕtvoly L.C. a ako bola vykonaná identifikácia mŕtvoly (str. 7-14).

- v prípade obžalovaného Ing. Miloša Kocúra sa uviedlo, že sú pochybnosti o tom, kto Cervanovú uniesol a kto ju usmrtil, poukazuje na oznámenia v masmédiách, ktoré hovorili o brutálnej vražde neobvyklým spôsobom, namieta, že v lekárskej správe sa tvrdí o utopení a hnilobnom rozklade mŕtvoly vo vode 12-14 dní a nie o 5 dňoch ako to ustálila obžaloba, nedozvedeli sa kde bolo dievča nájdené ako utopené a súd nepotvrdil, či išlo o L.C., uvádza sa, že stopové prvky spermií v pohlavnom ústrojenstve nebohej neboli zistené, napriek tvrdeniu, že pre hnilobu nebola zisťovaná prítomnosť spermií, pochybnosti vyjadril aj k identifikácii mŕtvoly, prečo bolo telo L.C. spolopené, keď prípad nebol uzavretý, ako je možné, že jestvujú dva pitevné nálezy (1976 a 1981), pričom nález z roku 1976 nie je v súdnom spise.(str. 14-18).

- v prípade obžalovaného Ing. Milana Andrášika sa uviedlo okrem iného, že sú vážne pochybnosti o totožnosti mŕtvoly, záznam z pitvy je z roku 1981 a či nebola použitá iná pitva len preto, aby boli obžalovaní odsúdení. Tiež sa uvádza, že pochybný je dôkaz o uskutočnení znásilnenia L.C., uvádza sa kontraverzný nález hniloby s možnosťou posúdenia stôp znásilnenia (str. 18-24).

- v prípade obžalovaného Ing. Pavla Beďača sa uviedlo, že nikdy čin nespáchal, poukazuje na formu a intenzitu psychického a fyzického nátlaku zo strany vyšetrovateľov, ktorých konkrétne menuje, namieta formu vyšetrenia znalcom Doc. PhDr. Dobrotkom z odboru psychológie. Ako podstatné chyby v trestnom stíhaní uviedol, že obvinenie bolo vykonštruované, v televízii vo vysielaní FKÚ sa uvádzala brutálna vražda, uvádza sa, že pachové stopy sa môžu skladovať 2 roky a v prípade L.C. boli vyhodnotené po 6 rokoch (str. 24-28).

- v prípade obžalovaného Františka Čermana sa uviedli rozpory vo výpovediach a svedectvách (str. 28-32).

- v prípade obžalovaného Stanislava Dubravického sa uviedlo, že viaceré svedectvá sú rozdielne, že v krvi zistená hladina alkoholu by zodpovedala asi 3-4 dl vína, pričom takéto kvantum nespôsobí bezvládnny stav, poukazuje na kontradikciu nálezov a zistení, že L.C. bola znásilnená 6-timi mužmi a pritom bol hymen hladkých okrajov, niektoré nálezy na mŕtvoľe sa dávajú do súvisu s vyšetrenými okolnosťami a literatúrou.

NS SR preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku a dokazovanie doplnil vyžiadaním odborného vyjadrenia a vysvetlenia znalcami MUDr. Porubským a MUDr. Koklesom. Znalci okrem iného uviedli, že pri podrobnej pitve ženských pohlavných orgánov nezistili žiadne stopy násilia, ktoré by poukazovali na to, že na menovanej bola vykonaná súdož alebo iná sexuálna manipulácia.

Znalci z odboru súdneho lekárstva ustálili, že príčinou smrti bolo udusenie utopením. Stupeň hnilobných zmien svedčí o tom, že mŕtvoľa bola vo vode 4-5 dní. Spôsob zviazania rúk na chrbte, dvanásťnásobné otočenie šnúry okolo zápästia a zauzlenie nasvedčujú tomu, že to urobila iná osoba. Súd konštatuje, že závery posudku i doplnok k posudku sú jednoznačné v otázke príčiny smrti, dĺžky doby mŕtvoly vo vode, zistenej hladiny alkoholu v krvi, aj napriek tomu, že sa nevyklúčila možnosť

opakovanej súlože pred smrťou poškodenej a tiež, že sa nevyšetrovali spermie pre hnilobu vnútorných orgánov (str. 43). V tomto duchu za neopodstatnené považoval súd vypočutie znalca MUDr. Porubského od ktorého obhajoba požadovala aby vysvetlil: - kedy bola pitva L.C. vykonaná, - akou metódou vykonal skúšku na alkohol v krvi a koľko alkoholu z tela mŕtvoly za 4-5 dní vyprchalo, - prečo sa nezisťovali v krvi aj iné narkotiká, - prečo neboli zisťované spermie v pohlavných orgánoch, - prečo sa v pitevnom náleze nič neuvádza o tom, že ruky poškodenej boli zviazané ešte pred jej utopením (str.44).

Na návrh obhajcu obžalovaného Brázdu súd 17. júna 1982 nechal znova vyšetriť znalcami MUDr. Vraždom a MUDr. Mokrášovou duševný stav obžalovaného pre jeho duševnú neúčast' na pojednávaniach. Znalci konštatovali, že duševný stav - depresívny syndróm, vznikol u obžalovaného v dôsledku jeho väzby, údajne bol preliečený a údajne jeho duševný stav neovplyvňoval stav pamäti obžalovaného.

Súd zamietol aj námietky obžalovaných, či mŕtvoľa vyťahnutá z rieky Čierna voda 14. júla 1976 bola skutočne L.C. a považoval túto námietku za neserióznú a cynickú voči rodičom poškodenej.

NS SR na strane 46 uznesenia upresňuje, kedy boli ruky L.C. zviazané. NS SR z výpovedí obžalovaných a svedkyne Zimákovvej-Vozárovej ustálil, že Cervanovej zviazali ruky predtým, ako jej vyzliekli nohavice a nohavičky, pri súloží mala ruky rozviazané, nakoľko za ruky ju pridržovali počas súložie a po súloží jej znovu ruky zviazali za chrbtom. Túto nepresnosť považoval súd za nepodstatnú (str. 47).

Odvolací súd nepovažuje expertízu vyhodnotenia pachových stôp za taký dôkaz, o ktorý by bolo možné opierať spoľahlivé závery a navyše dôkazná kvalita expertízy nemohla byť zisťovaná výsluchom svedka npr. Miroslava Rožnovského. Tiež sa konštatuje, že procesne nesprávny bol postup Krajského súdu v prípade hodnotenia dôkazu expertízy odtlačkov pachových stôp, podľa ktorých obžalovaní Brázda, Kocúr, Dubravický a Beďač mali prísť do telesného styku s poškodenou (str. 48).

14. Rozsudok NS ČSFR spis.zn. 2 Tzf 5/90 v Prahe zo dňa 19. októbra 1990 - zrušil uznesenie NS SR zo dňa 25. apríla 1983 sp. zn 1 To 17/83 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. septembra 1982 sp. zn. 1 T 6/82. Bolo uložené Krajskému súdu znova vec prejednať a vo veci rozhodnúť. Na str. 5 odôvodnenia NS ČSFR sa uvádza, že neboli vyčerpané všetky možnosti k úplnému objasneniu veci a k overeniu obhajoby obvinených. Odôvodnenie sťažnosti generálneho prokurátora bolo v tom, že niektoré závery o vine obvinených sa opierali len o skutkové predpoklady, ktoré neboli dôkazne potvrdené a ktoré sa navyše stali súčasťou logickej konštrukcie skutkového deja, napriek tomu, že ich existencia je pochybná.

V odôvodnení sa rozoberá, že:

- nebolo dostatočne dokázané miesto činu, nakoľko chýba v spise výsledok hydrobiologického rozboru vzoriek vody odobratej 16. júla 1976 z rieky Čierna voda a tiež aj skutočnosť, že boli zistené v orgánoch zomrelej a navyše aj vo vzorke vody odobratej v roku 1981, rozdielne rozsievky.

- za všeobecnú chybu celkového postupu súdov NS ČSFR považoval nesprávny prístup k obhajobe obvinených (str. 8).

- dokazovanie súdmi bolo neúplné, nakoľko NS SR nezdôvodnil, prečo nezodpovedala metóda pachových konzer usvedčujúcemu dôkazu (str. 14) a navyše bolo stanovené expertízne odôvodniť použitú metodiku aj to preto, že podľa odorologickej expertízy bola potvrdená zhoda pachovej konzervy obvineného Miloša Kocúra s otlakom pachovej stopy riflových nohavíc Ľudmily Cervanovej, napriek tomu, že obvinený

s nohavicami nemohol byť v kontakte, keď tieto boli po čine nájdené medzi ostatnými odevnými zvrškami v skrini na izbe internátu (str. 15).

- nároky správneho posúdenia otázky ustálenia miesta utopenia L.C. vyžadujú vypracovanie znaleckého posudku z odboru hydrobiológie z dôvodov, že NS ČSFR uznal námietky obvinených o pochybnosti, kde bola L.C. utopená. NS ČSFR vyslovuje úvahu, či pitevnému nálezu rozsievok neodpovedá viac vzorka vody z rieky Čierna voda, než z termálneho jazera (str. 16).

- keďže neboli odstránené pochybnosti o veku mŕtvoly a dobe jej zotrvania vo vode, dáva NS ČSFR v úvahu, opodstatnenosť vypracovania znaleckého posudku o rozklade mŕtvoly vo vode za konkrétnych podmienok v dobe činu. K tejto veci NS ČSFR dodáva (str. 16-17), že totožnosť nálezu ženskej mŕtvoly s obeťou, je základnou otázkou reality posudzovaného skutku a akékoľvek objektívne pochybnosti v tomto smere, nie je možné nechať bez povšimnutia.

15. Verejné zasadnutie NS ČSFR v dňoch 16.-19. okt. 1990, o sťažnosti generálneho prokurátora ČSFR pre porušenie zákona.

Z výsluchu svedka Dr. Pavla Slopovského (v čase vyšetrovania náčelník Správy vyšetrovania MV SR v Bratislave) vyplynulo, že s pplk. Cervanom hovoril len o tom, či na fotografii, ktorú dostal od kriminalistu, je jeho dcéra. Keď otec Cervanovej povedal áno, ďalší pracovníci potom s ním išli do pitevne.

Z výsluchu svedka Eduarda Pálky (v čase vyšetrovania- zástupca náčelníka Kriminalistického ústavu VB, požiadaný gen. Pathym o prevzatie vyšetrovania vraždy Cervanovej) vypovedal, že v inkriminovanej dobe sa v Bratislave vyskytlo viac únosov žien, ktoré boli zavraždené niekde do bytu, napájané alkoholom a znásilnené. Tiež vypovedal, že pokiaľ išlo o rozpor v stanovení veku poškodenej a nálezu mŕtvoly podľa stanovenia obhliadajúcou lekárkou uviedol, že prvotná obhliadka nie je rozhodujúca. Totožnosť mali inak overenú.

16. Pojednávanie KS v Bratislave v rokoch 1990 - 1995

Dňa 16. júna 1993 bol k veci vypočutý znalec Doc. PhDr. Gejza Dobrotka, CSc. ktorý uviedol, že obžalovaných vyšetroval podľa kritérií vtedajších techník s akcentom najmä na sociálnu prognózu. Má výhrady ku sociálnej prognóze, lebo v tomto prípade nevyšla ani jedného obvineného. Išlo o skupinu mladých mužov, ktorí nemali problém s dievčatami. Keď Cervanová odmietla s nimi ísť, v ich tendencii ukázať sa „just“ prestrelili do situácie, ktorú je ťažké hodnotiť. Posudky vyzneli ako vyzneli, až na sociálnu prognózu, pričom došlo aj k metodologickej chybe.

Dňa 15. septembra 1993 vypovedal na KS v Bratislave znalec zo súdneho lekárstva MUDr. Porubský. Citovaním z pitevného nálezu z roku 1976 k veci uviedol, že smrť poškodenej nastala utopením. Hodnota alkoholu 0,79 promile nie je hodnoverná pre značnú hnilobu a nedá sa hodnotiť, nakoľko plynová chromatografia zachytáva aj prchavé látky, ktoré pri tomto procese vznikajú. Krvná skupina poškodenej je „A“. Forma násillia bola v podobe dvoch krvných podliatin, jedna na pleci a jedna na stehne. Dobu smrti znalci stanovili podľa stavu hniloby mŕtvoly - odlúčenia vlasov s odhadom 4-5 dní. V diktáte sa uvádza, že dobu počas ktorej bolo telo poškodenej vo vode znalci určili podľa stupňa hniloby tela a tiež podľa toho, že vlasy išli ľahko dolu a vlastne vlasy boli dodané k pitve. Do úvahy znalci brali teplé počasie, že bolo leto. Najviac postihnutý hnilobou bol povrch tela a oblasť brucha, ktorá bola nafúknutá a napnutá. Dostali mŕtvolu identifikovanú. Dňa 15. júla 1976 dostali identifikačný list a tak znalci nemali dôvod robiť identifikačné vyšetrovanie. Na otázku krajského prokurátora znalec uviedol, že hnilobné zmeny tvoria plyny podkožia a v oblasti brucha dochádza

k zodmutiu. Na pečeni a pľúcach sme zistili penovité zmeny, koža bola nafúknutá a napnutá na celom tele i tvári. Podľa tohto stavu sa mohla osoba identifikovať. Identifikáciu nekonali, dostali identifikovanú mŕtvolu. Znalec ďalej uviedol, že telo mŕtvoly bolo dodané so zviazanými rukami na chrbáte, pričom sa znalec sám pamätá, ako ich sám rozstrihával tak, aby boli uzly zachované. Fotografie z fotodokumentácie sú priložené z našich negatívov. Vek nebol skúmaný, nebol dôvod k identifikácii. Pokiaľ ide o vek nebol markantný rozdiel medzi údajmi a skutočnosťou. Alkohol bol zisťovaný plynovou chromatografiou a pri hnilobe vznikajú látky alkoholového typu a nedá sa zistiť koľko alkoholu sa požilo zaživa a čo vzniklo kvasením. Na otázku obhajcu Bereseckého, či mala mŕtvola na sebe prsteň, hodinky, retiazku znalec uviedol, že bol vykonaný fotozáber na celé telo a okrem toho pri pitve nebol zapísaný nález prsteňa a hodienok. Na otázky Hegedušovej znalec odpovedal, že v dôsledku hnilobných zmien na častiach očí, ktoré sú pred dúhovkou nie je možné určiť farbu očí, nakoľko je všetko šedé. Nezistili nalakované nechty a ak by boli nechty nalakované bolo by to uvedené v posudku. Nevie určite, či okrem znalcov a pitevného sanitára, bol ešte niekto prítomný aj z VB. Nevie, či príslušníci VB robili fotografie. Na otázku Böhma znalec uviedol, že identifikácia bola oznámená prípisom správy ZNB 15. júla 1976. Ak by mŕtvola mala na prste prsteň a mal by ho niekto stiahnuť, bolo by to obtiažne bez porušenia kože. Na otázku obvineného Dubravického, či sa dá zistiť znásilnenie a miera znásilnenia znalec uviedol, že pri takomto stupni hniloby nie. Znalec uviedol, že nebol dôvod žiadať zdravotnú dokumentáciu pre skúmanie chrupu poškodenej. Na otázku obvineného Beďača znalec uviedol, že nevie kto mŕtvolu identifikoval a nevie, či to bolo na ústave súdneho lekárstva. Ďalej znalec uviedol, že pokiaľ ide o stopy po znásilnení, tie sme nezistili, ale nemožno ich vylúčiť v dôsledku hnilobných zmien. Pitva nebola zameraná na znásilnenie a znásilnenie nemožno vylúčiť v dôsledku hnilobných zmien. Vzhľadom na to, že bol júl a teplá voda, môžu nastať také zmeny, že môže dôjsť ku odlúčeniu vlasov po 4-5 dní. Na otázku Hegedušovej a Böhma znalec Porubský uviedol: Hniloba mŕtvoly nastala v oblečených šatách, ktoré sme skúmali, šaty boli napnuté na roztrhanie gombíkov a nie je možné ich v tomto hnilobnom procese vyzliekať. Okrem retiazky sa na mŕtvole nenašlo nič iné, ani prstene. Do pitevne bolo telo poškodenej privezené 15. júla 1976 o 07.00 h a zrejme pohrebná služba priviezla telo mŕtvoly do pitevne.

Znalec MUDr. Kokles k veci uviedol, že v danom prípade kvôli hnilobe sa nedá určiť kedy podliatiny vznikli, pokožka v dôsledku hnilobných zmien bola zeleno-hnedá.

17. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. januára 2004 rozhodol, že obvinení sa uznávajú vinnými za nasledovné skutky:

- v bode 1/ obžalovaní Ing. Miloš Kocúr a Ing. Milan Andrášik za násilné vtiahnutie L.C. do osobného vozidla. Obžalovaní Ing. Kocúr, Ing. Andrášik, Ing. Čerman, Ing. Beďač a Dubravický násilím L.C. držali v byte, pričom ju nútili piť alkohol a vyzliekli ju so zámerom jej znásilnenia.

- v bode 3/ obžalovaný Lachman priniesol šnúru na prádlo a obžalovaní Ing. Kocúr, Ing. Andrášik, Ing. Beďač, Ing. Čerman a Dubravický zviazali L.C. ruky a postupne s ňou vykonali pohlavný styk napriek jej odporu, pričom si menovanú vzájomne pridržovali.

- v bode 4/ obžalovaní Ing. Kocúr, Ing. Andrášik, Ing. Beďač, Ing. Čerman a Dubravický sa rozhodli L.C. usmrtiť, k čomu jej previazali ústa šatkou a s rukami zviazanými za chrbtom ju naložili do auta a odviezli k termálnemu jazierku v Kráľovej pri Senci. Na uvedenom mieste ju obvinený Andrášik hodil do jazierka, v ktorom ju utopil pod kontrolou ostatných obžalovaných. Potom ju R.B., ktorého trestná vec je

vylúčená na samostatné konanie, spolu s obvinenými Ing. Kocúrom a Ing. Andrášikom preniesli do neďalekej rieky Čierna voda do ktorej ju hodili, kde bola 14. júla 1976 jej mŕtvoľa nájdená.

Krajský súd v Bratislave dňa 18. novembra 1992 vylúčil obvineného Romana Brázdu na samotné konanie, nakoľko trpí duševnou chorobou (paranoidnou schizofréniou s defektom osobnosti) a nedokáže chápať zmysel trestného konania.

V časti ustálenia skutkového stavu Senát Krajského súdu v Bratislave uviedol, že podľa uznesenia o začatí trestného stíhania, ktoré bolo začaté dňa 14. júla 1976, nebola konštatovaná totožnosť nájdenej mŕtvoľy neznámej ženy. Až v uznesení zo dňa 31. marca 1977 (rok je prepisovaný), kedy bolo trestné stíhanie prerušené sa uvádza, že mŕtvoľa bola stotožnená ako Ľudmila Cervanová. V trestnom stíhaní sa znova pokračuje od 15. júna 1981.

Ďalej sa faktograficky popisujú okolnosti o čine, ktoré uvádzali obvinení Ing. Kocúr, Ing. Andrášik, Lachman, Ing. Čerman, Dubravický a Ing. Beďač a svedkovia. Vo faktografii výpovede svedkyne MUDr. Barčíkovej (Zimákovej, Vozárovej) sa na str. 36 uvádza, že vypovedala o tom, ako sa domnievala, že dievčaťu zapchávali ústa, nakoľko jej krik bol tlmenejší (z výpovede 15. júna 1981). Po násilnom vyzlečení dievčaťa, ktoré sa bránilo a mykalo, mal s ňou pohlavný styk Dubravický, Kocúr, Andrášik a Čerman. Potom bolo dievča zviazané s rukami dozadu a nejako jej zviazali aj ústa. Potom jej natiahli na telo texasky, avšak hore bola holá a odniesli ju do Brázdovho auta. Potom keď auto zastalo a všetci vystúpili a dievča vzali so sebou, počula strašný ženský krik, ostatní boli preč asi pol hodinu (z výsluchu zo dňa 30. augusta 1981). Pri výsluchu 12. novembra 1981 už uvádzala, že dievča pri odchode z domu bola hore oblečená a presne si nepamätá či mala nohavice. Svedok MUDr. Škrobánek k veci na hlavnom pojednávaní 15. januára 2003 uviedol, že v rámci vyšetrovania sa konala rekonštrukcia, kde ich vyšetrovatelia raz Slovák, raz nejaký Čech zrežirovali, kto kde stál a ako sa pohybovali. Akoby ich zmanipulovali do určitého postavenia, ktoré in čiastočne vyhovovalo (str. 45).

Senát oboznamuje na str. 63 spis ČVS: VV-38/76, že v danej veci bolo začaté aj trestné stíhanie proti Jánovi Hrmovi, že v spise sa nachádza konfrontácia medzi obvineným a Karabinóšom zo dňa 5. novembra 1976. Súd údajne nemal k dispozícii úplný spisový materiál (str. 63).

Svedkyňa MUDr. Anna Kalašová bola obhliadajúcou lekárkou L.C., ktorá na hlavnom pojednávaní 14. septembra 1993 vypovedala, že vo vodnom toku zbadala niečo pri strome, akoby tam boli vlasy. Potom odtiaľ bolo vytiahnuté zachytené telo na strome a vlasy na hlave boli rozstrapatené. Vek určovala odhadom a uviedla, že išlo o mladšiu ženu. Polohu tela vo vode nevidela. Nevie či určovala dobu, po ktorú mŕtva bola vo vode. Bolo prítmie. Vek určovala podľa celkového výzoru tváre, postavy, kostry a svalstva (str. 66). Na hlavnom pojednávaní 4. februára 2003 uviedla, že na vec si už nepamätá. Matne spomína na to, že žena mala nejaký špagát, či zamotané ruky. Spísala správu a doporučenie na pitvu. Osoba bola mŕtva 3-4 dni. Na vysvetlenie rozporov uviedla, že nie je súdny lekár a možno to bola prvá mŕtva, ktorú videla a nemala prax.

Znalec MUDr. Porubský na hlavnom pojednávaní dňa 15. 9. 1993 uviedol okrem iného, že stopy násilia nezistili, nemožno však znásilnenie vylúčiť z dôvodov hnilobných zmien. U poškodenej našli iba retiazku.

V doplnení znaleckého posudku znalci uviedli, že na tele mŕtvoľy nezistili stopy násilia, ale toto zistenie podľa znalcov nevyklučuje, že na poškodenej mohla byť

vykonaná súlož aj šiestimi mužmi, pokiaľ by táto súlož nebola sprevádzaná poranením, či už v oblasti genitálií alebo inde. Záver nevyklučuje možnosť opakovanej súlož pred smrťou poškodenej (str. 67).

Znalec MUDr. Porubský na hlavnom pojednávaní dňa 4. februára 2003 uviedol, mŕtvoľa bola v pokročilom hnilobnom rozklade, v podkoží na ľavom stehne zistili podliatinu zasahujúcu do svalstva, vnútorné orgány boli postihnuté pokročilou hnilobou bez stôp násilia a že pri prehliadke pohlavných orgánov neboli zistené žiadne stopy násilia, ktoré by svedčili o násilí hrubom, povrchové známky nebolo možné zistiť. Podrobnou pitvou vonkajších a vnútorných pohlavných orgánov neboli zistené žiadne stopy násilia, ktoré by poukazovali na to, že na menovanej bola vykonaná súlož alebo iná sexuálna manipulácia. Mŕtvoľa prišla ako identifikovaná. V tkanivách boli nájdené rozsievky a preto bola poškodená utopená zaživa. Na tele boli pokročilé hnilobné zmeny a preto nebolo možné zistiť drobné stopy násilia. Znalecký posudok bol doplnený so zameraním sa na stopy po znásilnení. Na otázku, prečo neboli na mŕtvoľe zistené žiadne stopy násilia znalec uviedol, že nezistili také podstatné a veľké stopy násilia, ktoré by svedčili o násilí hrubom. Povrchové stopy násilia nebolo možné zistiť z dôvodov hniloby. Koža sa aj pri pitve hnilobne olupovala. Na otázku, či bolo možné vzorky vody z rieky a jazierka s časovým odstupom 5 rokov porovnať znalec uviedol, že v našich vodách sa nachádzajú desiatky typov rozsievok a zistenie jedného druhu aj z toho istého zdroja ešte neznamená, že to nie sú vzorky z tej istej vody. K otázke zmeny výšky hladiny alkoholu pri hnilobe znalec uviedol, že je nesporné, že v krvi mŕtvoľy v dobe smrti bol prítomný alkohol vo väčšej miere. K otázke vlasov znalec uviedol, že tieto neskúmali, vlasy sa vzhľadom ku hnilobe oddeľovali od kože a boli dodané s mŕtvoľou. Znalec uviedol, že pri identifikácii nebol a po dodaní mŕtvoľy dostali písomné vyjadrenie o identite. Na otázku, či bola braná vzorka vody z plúc znalec uviedol, že nie, nakoľko v plúcach sa pri topení žiadna voda nenachádza. Na otázku, či bolo možné z rozsievok zistiť miesto utopenia znalec uviedol, že to nie je možné bezpečne určiť. Znalec tiež uviedol, že z rozsievok nie je možné uviesť, že ide o vodu termálnu alebo bežnú. Na otázku či znalec považuje za hrubé násilie skutok, ako ho uvádza obžaloba a či by sa na mŕtvoľe našli stopy po takomto násilí. Znalec odpovedá nepriamo. Znalec na otázku, či je možné pripustiť, že bolo vykonané viacnásobné znásilnenie viacerými mužmi uviedol, že ak by bolo znásilnenie vykonané hrubým spôsobom, tak aj vzhľadom ku pokročilým hnilobným zmenám, tak by to bolo prípustné, ale keďže znalci takéto stopy nenašli, tak súlož aj s viacerými mužmi je možná bez stôp násilia. Znalec tiež uviedol, že niektoré orgány neboli ťažko hnilobne zmenené a preto bolo možné zistiť aj na vnútorných genitáliách stav hymenu. Hymen bol porušený dávnejšie a vzdor hnilobným zmenám mohli posúdiť stopy násilia aj na vonkajších genitáliách, stopy násilia však nenašli. K otázke spolopnena sa znalec nevie vyjadriť. K otázke, či mohli byť podliatiny spôsobené dvomi osobami, sa znalec nevie vyjadriť. Na otázku, či si znalec všimol poškodenie kože na rukách znalec uviedol, že na špagáte boli zvyšky hnilobnej kože. Toxikologické vyšetrenie sa nerobilo. Po presnom zistení príčiny smrti a podaní posudku sa materiál na toxikologické vyšetrenie likviduje. Na otázku, či je možné, aby počas prepravy mŕtvoľy nastali zmeny znalec uviedol, že nepredpokladá, lebo zistili len tie zmeny, ktoré sa predpokladali na hnilobný stav mŕtvoľy. K vlasom znalec uvádza, že tie sa mohli uvoľniť z hlavy pri vyberaní mŕtvoľy. Znalec nevie, kde sa vykonalo opoznávanie mŕtvoľy.

Rekognícia bola vykonaná dňa 15. júla 1976 o 12.00 h na MS VB. Na mŕtvoľe sa našla retiazka, prsteň a skladací prsteň. a tieto veci boli predložené ku opoznaniu otcovi

poškodenej. Uvedené veci otec bezpečne opoznal ako predmety patriace jeho dcére. Rovnaké veci boli oznámené pri ohlásení nezvestnosti dňa 12. júla 1976, ktoré urobil otec poškodenej.

Pri pokuse o doplnenie dokazovania sa zistilo, že ani v archíve MV SR sa nenachádzajú podklady o odbere vzorky vody, ktorý sa vykonal počas obhliadky miesta činu ešte v roku 1976 (str. 69).

Svedok JUDr. Slopovský na hlavnom pojednávaní 3. decembra 1992 uviedol, že pplk. Cervan spoznal svoju dcéru v pitevni.

III. POSUDOK

Analýzou dostupných materiálov je veľmi náročné dospieť k ucelenému posúdeniu mechanizmu a príčiny smrti ženy neznámej totožnosti, ktorá bola nájdená mŕtva v rieke Čierna voda v povodí obce Kráľová pri Senci dňa 14.7.1976 a Ľudmily Cervanovej (L.C.), ktorá bola v tejto žene spoznaná, nakoľko som nemal k dispozícii celý vyšetrovací spis. Moja úloha ako znalca je sťažená aj z toho dôvodu, že množstvo informácií, faktov a detailov o prípade Cervanová je podložených len na základe výpovedí, bez ďalšieho dôsledného vyšetrenia a skúmania. Pritom aj skúmania, posúdenia, expertízy a výpovede, či tvrdenia expertov sú na viacerých miestach nepresné a neexaktné a nakoniec mnohé výpovede svedkov a fakty z nich, ku dnešnej dobe už neplatia. Vo svojom znaleckom posúdení a v znaleckých zdôvodneniach sa preto pridrižiam holých faktov tak, aby som sa aspoň v jednotlivých posudzovaných oblastiach a bodoch priblížil k realite. Napriek tomu pripomínam, že závery tohto znaleckého posudku môžu byť reálne do takej miery, v akom rozsahu boli reálne zhromaždené skutočnosti a fakty o príčine, mechanizme a okolnostiach smrti Ľudmily Cervanovej.

Kauza Cervanová sa rieši už 28 rokov, počas ktorej boli opakovane vynesené rozdielne závery a sudy, prípad sa opakovane ocitol na stole

najvyšších súdnych orgánov, poznamenal osudy priamo zainteresovaných a domnievam sa, že traumatizuje celú spoločnosť. Z týchto dôvodov sa v posudku dotýkam všetkých možných momentov a skutočností, ktorých posúdenie prislúcha najmä súdnemu lekárstvu a všeobecne platným medicínskym poznatkom.

Zo súdnolekárskeho hľadiska ide v prípade nálezu mŕtvoly ženy neznámej totožnosti vylovenej z rieky a s podozrením zavinenia jej smrti inou osobou vždy o zodpovedanie celého komplexu otázok, ktoré sa týkajú najmä identifikácie, doby smrti, príčiny smrti a mechanizmu smrti. V prípade vraždy je to komplex ešte ďalších cielených otázok, ktoré vyplývajú z príčiny a mechanizmu smrti a okolností úmrtia. V posudzovanom materiáli napriek tomu, že obsahuje pomerne veľké množstvo detailov, ktoré sa mali vyskytovať v priebehu násilného konania voči L.C. a počas jej usmrtenia, nenašiel som ich dôsledné vyhodnotenie a to nielen zo strany vyšetrojúcich orgánov, ale ani zo strany súdov a prokuratúry. Takúto poznámku si dovoľujem uviesť len z toho dôvodu, že existovalo veľa možností ale najmä styčných bodov, ktorých riešenie v spolupráci so súdnym lekárstvom mohlo podstatnou mierou napomôcť pri vyšetrovaní tohto prípadu. Na skutočnosť, že mnohé otázky zostali nezodpovedané, nevyšetrené, či nedoriešené, bolo v priebehu celého procesu upozorňované obvinenými a ich obhajobou a v roku 1990 tiež aj NS ČSFR.

Na viacerých miestach v tomto procese sú konštatovania, že orgány prípravného konania zistili všetky dostupné dôkazy, ale rozpory sa nepodarilo odstrániť a nepodarilo sa ani detailne prípad objasniť, a to len pre časový odstup od spáchania trestného činu, ale pritom rozpory, ktoré v danej kauze existujú, sú údajne menej závažné, nepodstatné a nie sú rozhodujúce. Ako znalec si myslím, že v danej kauze zostali stále

nezodpovedané viaceré principiálne otázky, niektoré fakty sú nepresne dokumentované a viaceré otázky nepresne, neodborne alebo vyhybavo zodpovedané.

Zo súdnolekárskeho hľadiska bolo možné v danej veci kedykoľvek počas vyšetrovania a dokazovania súdmi jednotlivé skutočnosti prehodnotiť, doplniť a náležito upresniť, prípadne s priznaním si chyby ich primerane korigovať. Chcem zdôrazniť, že obzvlášť forezná medicína mohla zavčas a podstatnou mierou prispieť k objasneniu práve tých aspektov, ktoré prípadom stále rezonujú a spadajú do jej kompetencie. V kauze Ľudmily Cervanovej malo ísť od počiatku o určenie príčiny, mechanizmu a spôsobu smrti, o jej identifikáciu ako neznámej mŕtvoly, o určenie miesta smrti, času smrti a vzniku násilia, o zabezpečenie vzoriek biologického materiálu z mŕtvoly, ktoré bolo nutné pre použitie alebo vylúčenie ako dôkazu viny alebo neviny, pre potvrdenie alebo vylúčenie objasnenia ako prišlo ku smrti a čo ju predchádzalo, o zdokumentovanie poškodení alebo ich neprítomnosti, o posúdenie ako mohli vzniknúť poranenia, o zdokumentovanie všetkých patologických zmien, o určenie alebo vylúčenie zhoršujúcich, spolu podieľajúcich sa alebo príčinných faktorov vo vzťahu k úmrtiu a nakoniec o vypracovanie znaleckého posudku. Jedine súdne lekárstvo bolo kompetentné stanoviť príčinu, mechanizmus a spôsob smrti. O príčine a mechanizme smrti by nemali byť pochybnosti, ak pitva a doplnujúce vyšetrenia boli exaktne vykonané. Potrebné je ale pripomenúť, že mechanizmus smrti môže mať viacero príčin smrti a príčina smrti viacero mechanizmov a spôsobov smrti. Je úplne prirodzené a žiadúce, aby súdny lekár vyslovil názor o spôsobe smrti, a to na základe známych a odborne stanovených faktoch vychádzajúcich z pitvy, doplnujúcich vyšetrení a zistených okolností obklopujúcich smrť.

Definitívne stanovenie spôsobu smrti prináleží justícii a jej záver by mal vychádzať zo súdnolekárskej argumentácie príčiny a mechanizmu smrti.

K otázke č 1.

Vyhodnoťte pitvu a vyjadrite sa k výpovednej hodnote posudku.

Vyhodnotiť pitevný nález je v tomto prípade účelnejšie analytickou formou, nakoľko je možné vychádzať z okolností nálezu mŕtvoly a stavu posmrtných zmien v čase jej nálezu. Rozsah a charakter pitevného nálezu je podmienený príčinou smrti, okolnosťami smrti a vonkajším vplyvom prostredia, ktorým bola mŕtvola vystavená po smrti. V danom prípade vzhľadom k tomu, že mŕtvola bola vylovená z rieky so zviazanými rukami a obhliadkou na mieste nálezu neboli na mŕtvole zistené poranenia, bolo viac pravdepodobné, že žena neznámej totožnosti sa utopila pričinením inej osoby. Rozsah hniloby tela mŕtvoly s určitými charakteristickými markantami nasvedčoval tomu, že telo mŕtvoly dotýčnej osoby bolo vo vode určitú dobu, a teda že nešlo o bezprostredný nález po jej utopení. Stupeň hnilobných zmien mohol zároveň svedčiť o dobe pobytu mŕtvoly vo vode a prípadne aj o dobe smrti. Keď pri týchto skutočnostiach neboli pitvou na mŕtvole zistené také poranenia, ktoré by mali súvis s príčinou smrti, tak potom by mali v pitevnom náleze prevládať nálezy svedčiace o mechanickom udusení a utopení, nálezy svedčiace pre pôsobenie vody, vodného toku, či iných poveternostných a miestnych podmienok na mŕtvolu a nálezy svedčiace o dĺžke pobytu mŕtvoly vo vode po smrti. Pochopiteľne, že zmeny na mŕtvole boli priamo úmerné danému ročnému obdobiu, oblečeniu, chemickým a bakteriologickým vlastnostiam vody a mnohým iným faktorom. Znaky akéhokoľvek druhu násilia mohli ovplyvňovať závery súdnolekárskej expertízy.

V pitevnom náleze dominujú hlavne hnilobné zmeny. Okrem hnilobných zmien sú v pitevnom obraze uvedené nálezy, ktoré súvisia s utopením a násilím a aj také patomorfologické nálezy, ktoré bolo nutné náležito vyhodnotiť.

1. Charakter a rozsah hnilobných zmien na mŕtvoľe:

Na viacerých miestach je rozsah hniloby popisovaný rozdielne.

a) Na povrchu celého tela v rozsahu kože je hniloba popísaná hnedo-čiernej farby, miestami sa odlučujúca v plátoch (popísané ako odlupovanie v cároch, k čomu poznamenávam, že išlo o odlučovanie pokožky a nie kože) s hnilobnou cievnu kresbou na bruchu. Vlasť z hlavy boli oddelené a dodané ku pitve. Oči a spojovky boli hnilobne zmenené, rohovky skalené a zrenice popísané ako okrúhle a rovnako široké. Ide o diskrepantný nález, pretože pri hnilobne zmenených očiach a spojovkách, a nakoniec aj pri rohovkách hnilobne skalených, neboli by zrenice zjavné. Iná možnosť je tá, že oči by neboli natoľko zmenené, aby sa popísali ako hnilobne zmenené so skalenými rohovkami. V rámci hniloby nie je popísaný hnilobný rozsah na tvári, jazyku, prsníkoch, bruchu, nie sú popísané nechty a ani podkožie.

b) Pitvou jednotlivých orgánových dutín bolo zistené hnilobné presiaknutie pokrývok lebečných, hnilobné skalenie tvrdej blany mozgu (nie je transparentná, nemohla byť skalená) a aby boli hnilobné zmeny aj na tvrdej blane mozgu, musí ísť o hnilobu trvajúcu viac ako 4-5 dní. Mäkká blana mozgu bola popísaná ako hnilobne skalená a mozog ako rozbrednutý (hnilobne roztečený). Farba podkožného tuku bola šedo-belavá a svalstvo hrudníka bolo šedo-červenej farby. Pohrudnicové dutiny neobsahovali tekutinu. Pri takomto popise hnilobných zmien a znalcami uvádzanej hnilobe trvajúcej 4-5 dní, aj keď neuvádzajú vlastný mechanizmus utopenia, je možné v pohrudnicových dutinách predpokladať prítomnosť hnilobnej

tekutiny. Obdobne ani osrdcovníková dutina nejavila žiaden hnilobné rozdutie, prípadne vysychanie tekutiny osrdcovníkového vaku. Aj tento nález je v diskrepancii s celkovo uvádzaným rozsahom hniloby. Popľúcnica bola skalená, skôr by sa očakávalo hnilobné rozdutie, ak boli pľúca hnilobne zmenené, pričom fialovo-červená farba vyjadruje skôr hnilobné zmeny v menšom rozsahu, ako sa popisujú hnilobné zmeny oproti nálezu zmazanej štruktúry pľúc. Popísané sú ojedinelé krvné výrony pod popľúcnicou. Priedušky sú popísané s hnilobným odlučovaním sliznice v plátoch a s obsahom hnilobnej tekutiny. Osrdcovník, osrdec a vnútroblana srdca boli skalené. Sliznica pažeráka a hltana sa miestami odlučovala v plátoch a v priesvite hrtana a priedušnice bola hnilobná tekutina. Aj tieto nálezy sú neprimerané k celkovo očakávanému presiaknutiu a hnilobnému rozdutiú vnútrohruďných orgánov. Štítina žľaza bola hnilobne zmenená, čo je pomerne zvláštny nález, keďže táto sa pri hnilobných procesoch v priebehu 4-5 dní takto neprejaví. V dutine brušnej nebola prítomná tekutina a pobrušnica a dutina brušná boli skalené (poznámka, že dutina brušná nemohla byť skalená). Nadoblička bola hnilobne zmenená a rozbrednutá (neuvedená lokalita). Obličky boli so zmazanou štruktúrou pri neostrej hranici kôry a drene, ale inak bez štrukturálnych zmien. Takýto popis obličiek je tiež diskrepantný, pretože ak bola štruktúra zmazaná, tak nedá sa zároveň uviesť, že obličky boli bez štrukturálnych zmien. Navyiac obličky podliehajú podstatne neskôr zjavným hnilobným zmenám, ako ostatné orgány brušnej dutiny. Naproti tomu močový mechúr, ktorý podstatne rýchlejšie podlieha hnilobným zmenám je uvádzaný bez hnilobného nálezu. Maternica, vajíčovody a vaječníky boli bez hnilobného nálezu. Tiež žalúdok, dvanástnik a žlčník, ktoré podliehajú skorým hnilobným zmenám boli popísané bez hnilobného nálezu. Pečeň bola popísaná so zmazanou štruktúrou a zároveň ako bez štrukturálnych

zmien, čo sa vzájomne tiež vylučuje a vôbec na pečeni by sa očakával výraznejší hnilobný nález v podobe zmeny farby, konzistencie a hnilobného rozdutia.

V rámci týchto zmien, nie sú uvádzané ďalšie charakteristické nálezy pre daný rozsah hniloby. Nie je popísaný rozsah hnilobných zmien na výstelke veľkých ciev, nález hnilobných zmien na črevách a nakoniec chýbajú aj ostatné popisy, ktoré sa bežne v pitevnom protokole uvádzajú. Konkrétne chýbajú niektoré údaje o konzistencii, farbe, hmotnosti, štruktúre orgánov, nie je popísaná srdcovnica a pľúcnica.

V závere pitevného protokolu sa uvádza nález vonkajšieho genitálu s popisom prstencovitej panenskej blany (popísaná ako anulárny hymen) s trhlinou hladkých okrajov siahajúcou až k báze. Nebol popísaný žiadny hnilobný nález.

2. Nálezy z pitvy svedčiace o utopení:

a) Pri vonkajšej obhliadke sa neuvádzajú žiadne charakteristické nálezy svedčiace o dusení v rámci utopenia a o pobyte mŕtvoly niekoľko dní vo vode.

b) Pri vnútornej obhliadke boli popísané jedine ojedinelé krvné výrony pod popľúcnicou, vankúškovité okraje pľúc a rozšírenie dutín srdca. Tento nález je značne skromný pre obraz utopenia. Nakoniec aj popis ojedinelých krvných výronov pod popľúcnicou je neúplný. Popisovaný nález na pľúcach a srdci neodpovedá bežnému a klasickému nálezu u utopených.

V týchto súvislostiach je nutné uviesť, že diagnóza utopenia sa stanovuje na základe komplexného posúdenia všetkých vyšetrení, teda posúdením pitevných nálezov, nálezov z doplňujúcich vyšetrení a na základe reálne zistených okolností o úmrtí alebo o náleze mŕtvoly.

3. Nálezy svedčiace pre násilie:

Z pitevného nálezu vyplýva, že jediné známky násilia boli zistené v podobe krvných výronov zasahujúcich v podkoží až do svalstva a to konkrétne na zadnej ploche pravého ramena o priemere 1,5 cm (popísané: ...chrbát - na pravom ramene po narezaní podliatiny, nachádzame vo svalstve krvný výron priemeru 1,5 cm...). Bližšie nie je táto morfa v pitevnom protokole popísaná. Okrem toho, aj tento popis svedčí o tom, že ak znalci videli krvný výron, tak rozsah hnilobných zmien nebol takého rozsahu, ako to uvádzajú. Rovnako bol popísaný krvný výron na vnútornej ploche hornej tretiny ľavého stehna, o priemere 2 cm a zasahujúci do svalstva. Tieto dva krvné výrony je možné zo súdnolekárskeho hľadiska považovať za výrony malého rozsahu a ako nálezy necharakteristické pre konkrétny úrazový dej, ktoré nemali súvis s príčinou smrti a ani s ostatnými skutočnosťami, ktoré sú posudzované následne v tomto znaleckom posudku.

4. Ostatné patomorfologické nálezy:

Z ostatných nálezov chýba popis viacerých anatomických oblastí, ktoré prislúchali stavu veci (nie sú popísané prsníky, podmozgová žľaza, srdcovnica a pľúcna tepna, okolie hrtana, chrbtica, močovody, čapík maternice, pošva, nepopísané nálezy na rukách vyskytujúce sa pri utopení, neodpitvané dutiny v záhlavovej a spánkovej kosti, nepopísaná druhá nadoblička). Chýba toxikologické vyšetrenie (aspoň skriningové vyšetrenie) na lieky, psychotropné látky, či iné toxické látky napriek tomu, že pri pitve bol biologický materiál odobratý. Nebol vyšetrený žalúdočný obsah. Nebolo vykonané histologické vyšetrenie vzoriek z orgánov a cytologické vyšetrenie obsahu z dýchacích ciest a výtery z pošvy a maternice na vyšetrenie spermy. Nález absencie jednej z nadobličiek by bol pomerne raritný nález a znamenal by najskôr vrodený nedostatočný vývin. Dojčenská žľaza (uvádzaná ako tymus) bola stukovatená, čo je

nález, ktorý nezodpovedá veku, nakoľko takýto nález sa vyskytuje u jedincov vo veku nad 30-35 rokov. Na druhej strane morfometrický údaj o maternici zodpovedá nedostatočnému vývinu a mohol by nasvedčovať aj pre možnú poruchu menštruačného cyklu (veku 19 ročnej ženy je primeraná veľkosť maternice rozmerov 6x5x4 cm).

Pitevný nález je základom pre argumentáciu záverov znaleckého posudku a rovnako významnú úlohu zohrávajú aj nálezy doplňujúcich vyšetrení, konkrétne histologického, cytologického, alkoholického, sérohematologického a toxikologického a ich správna interpretácia. V mnohých prípadoch práve nálezy týchto vyšetrení podstatnou mierou napomôžu definitívnej súdnolekárskej expertíze. V danom prípade bolo chybou, že sa nevykonalo cytologické vyšetrenie na dôkaz spermií a toxikologické vyšetrenie.

Na základe vyššie uvedených nedostatkov, aj pri zohľadnení niektorých následných vysvetlení znalcov a na základe ďalších argumentácii, ktoré uvádzam v nasledujúcich častiach tohto znaleckého posudku, nemala by sa celkom zavrhnúť výpovedná hodnota znaleckého posudku znalcov MUDr. Porubského a MUDr. Koklesa. Na druhej strane nie je možné súhlasiť s viacerými nálezmi a argumentáciami tak, ako sa uvádzajú v ich znaleckom posudku a vo výpovediach na súdnych pojednávaniach. Zásadnou administratívnou chybou znaleckého posudku je, že nemá uvedený dátum vypracovania.

K otázke č. 2.

Vyjadrite sa komplexne ku príčine a k mechanizmu smrti mŕtvoly neznámej osoby, ktorá bola stotožnená s Ľudmilou Cervanovou.

Na základe pitevného nálezu a doplňujúceho vyšetrenia zameraného na dôkaz rozsievok v pľúcach, obličkách a v pečeni, a nakoniec aj na základe nálezu tela mŕtvoly v rieke so zviazanými rukami by bolo možné uvažovať o tom, že príčinou smrti Ľudmily Cervanovej by mohlo byť utopenie. Takáto príčina smrti by svedčila pre násilnú kategóriu smrti.

Utopenie je dusenie, ktoré nastáva ponorením nosa a úst pod hladinu vody, kedy voda uzatvorí dýchacie cesty a celkovo znemožní dýchanie. Smrť utopením nastáva mechanizmom vlastného utopenia alebo šokom. Pri klasickom utopení voda vnikne do dýchacích ciest, stlačí vzduch v pľúcach, čím nastáva rozdutie pľúc (typické tzv. vodné rozdutie pľúc). Vdýchnutá voda preniká do krvného obehu spolu s čiastočkami, ktoré sú prítomné vo vode. Difúzia vody v pľúcach do krvného obehu sa prejaví efektom zriedenia krvi (efekt hemodilúcie) prvotne v ľavej komore srdca, čo je signifikantný diagnostický znak utopenia. Po smrti voda z pľúc difunduje do pohrudnicových dutín. Od začiatku topenia ku smrti dochádza v priebehu 5 minút. V pitevnom náleze je koža na rukách a ploskách nôh vplyvom vody vyluhovaná v priebehu niekoľko málo hodín, alebo do 24 hodín, inokedy v priebehu do 5 dní. Ako známky dusenia sa často nájdu krvné výrony v spojovkách očí, pod blanami obalujúcich pľúca, srdce, dojčenskú žľazu, prípadne na bránici. Jedným z najdôležitejších nálezov je balónové vodnaté rozdutie pľúc. Dôležitý je aj nález cudzích hmôt v dýchacích cestách. Súčasti planktónu sa dostávajú cez porušené cievy v pľúcach do krvného obehu a tak aj do ostatných orgánov tela. Pri náleze rozsievok je nutné pripustiť konkrétny diagnostický význam, ak boli

rozsievky nájdené vo veľkom množstve a určitý druh zistený v orgánoch je prítomný aj vo vode, v ktorej nastalo utopenie. V skliepkovom výbežku záhlavovej kosti a v strednom uchu sa nájde krvácanie, ktoré je evidentné aj u hnilých mŕtvol. Odlišný je mechanizmus smrti šokom na podklade krčovitého stiahnutia hrtana, kedy sa voda nemusí vdýchnuť do dýchacích ciest alebo len v malom množstve.

Diagnóza smrti utopením v súdnolekárskej praxi nie je vždy taká ľahká, ako by sa mohlo zdať podľa vyšetrených okolností prípadu. Samotné vyťahnutie mŕtvol z vody ešte neznamená, že smrť nastala zadusením pri utopení. Častými nálezmi pri utopení a pri takom náleze hnilobných zmien a dĺžky pobytu mŕtvol v vode, ako to uvádzajú znalci v pitevnom náleze sú: - pena v dýchacích cestách, macerácia kože na rukách a nohách, krvné výrony do spojoviek očí, pod popľúcnicu, osrdcom, pod puzdrom dojčenskej žľazy, vodnatý obsah v žalúdku, vodnaté rozdutie pľúc a rozšírenie pravej komory srdca. Sú to síce nálezy vyskytujúce sa často pri utopení, ale nemajú absolútnu dôkazovú hodnotu. Nález rozsievok v pľúcach, ale najmä vo vnútorných orgánoch, má relatívnu dôkazovú hodnotu. Pre diagnostické účely je nutné poznať zloženie planktónu vody, v ktorej nastalo utopenie a nález porovnať s nálezom rozsievok v orgánoch zomrelej osoby. Na druhej strane ani negatívny nález rozsievok u osôb vyťahnutých z vody nevyklučuje smrť utopením. Nález rozsievok je užitočný a väčší význam má nález rozsievok v kostnej dreni a iných orgánoch ako v pľúcach. Dodnes však nie je prijatá laboratórna metóda, ktorá by utopenie bezpečne diagnostikovala.

Vražda utopením býva zriedkavá a jej dôkaz ťažký a zložitý. Často však pred ponorením tela páchatelom do vody predchádza útok s cieľom eliminovať obranu obete. Bez výrazných znakov násilia môže vražda utopením ľahko nastať u bezbranných osôb, duševne chorých osôb, osôb

pod vplyvom omamných látok alebo v bezvedomí, ak sa zrazia do vody, hodia do vody alebo sa im hlava pridrží pod vodou. Vždy treba pátrať po charakteristických znakoch násilia. Podľa verzie vyšetrovacích orgánov a súdov mala byť Ľudmila Cervanová utopená zaživa a to za zvláštnych okolností so zviazanými rukami. Zviazanie rúk uľahčovalo páchatel'ovi alebo páchatel'om dokonat' jej utopenie, najmä čo sa týka čiastočnej eliminácie odporu obeť. K prekonaniu odporu obeť pri jej snahe o utopenie pri jej plnom vedomí, bolo by nutné aj pri zviazaní rúk obeť, aby páchatel', alebo páchatelia vynaložili väčšie násilie k zatahnutiu obeť do vody a k ponoreniu hlavy pod hladinu vody. Aj takáto skutočnosť je podmienená hĺbkou vody a či topiaca sa osoba vie plávať. Celkovo by takáto situácia viedla k vytvoreniu vo väčšom alebo menšom rozsahu známok násilia, či už v podobe krvných výronov alebo odrenín najskôr v oblasti na temene hlavy, na tvári, krku, pleciach, ramenách, prípadne hrudníku alebo chrbte. Pri vraždách bývajú mŕtvoly väčšinou oblečené. Aby sa znemožnilo plávaniu mŕtvoly upevňujú sa na ne ťažšie predmety. Čím viac je prítomných takýchto nálezov, tým viac bude dôkazov podporujúcich konečnú diagnózu utopenia.

Negatívny nález zranení na tele mŕtvoly s najväčšou pravdepodobnosťou vylučuje takýto priebeh trestného činu.

Dôležité je vždy komplexné toxikologické vyšetrenie. V pitevnom náleze znalci neuvádzajú všetky typické nálezy pri utopení a pôsobení vody na telo mŕtvoly. Chýbajú nálezy ako vodné rozdutie pľúc, vyluhovanie kože na rukách a nohách, chýba popis nálezu na srdci súvisiaci s utopením, nálezy svedčiacie o dusení sú nekonkrétne a minimálne. V danom prípade na základe pitevného nálezu nie je možné jednoznačne rozhodnúť, ktorý mechanizmus smrti sa uplatnil pri utopení Ľudmily Cervanovej.

K otázke č. 3.

Vyjadrite sa zo súdnolekárskeho hľadiska ku stupňu hniloby u mŕtvoly neznámej osoby stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou vo vzťahu k dobe smrti.

Pri určení doby smrti u utopenia je nutné zvážiť najmä ročné obdobie a teplotu vody, v ktorej bola mŕtvola nájdená. Mierne vyluhovanie kože na rukách a nohách nájdeme v priebehu 12 hodín po smrti a v priebehu 24 hodín je vyluhovaním už temer biela. Do 2-3 dní je tvár fialovej farby, prípadne s nádychom do šedej farby. V priebehu 3-4 dní sa na koži zvýrazní hnilobná cievna kresba. Počas 5 dní sa stáva tvár hnilobne zdurenou s čierno-zeleným sfarbením, pokožka sa začína olupovať, prítomné sú hnilobné pľuzgierie a na hrudníku sa zvýrazňuje podkožné hnilobné rozdutie. V priebehu 8-15 dní začína odlučovanie vlasov, prítomné je značné hnilobné rozdutie najmä na tvári a na koži sa začínajú usadzovať riasy. V priebehu 3 - 4 týždňov je celá pokožka zlúpnutá, koža sa začína úplne uvoľňovať a niekedy sa koža na rukách a nohách zlúgne v podobe rukavíc. Uvedené časové relácie sú vzťahované na letné obdobie a je celkom samozrejmé, že s pokročilosťou hnilobných zmien je ťažšie určiť dobu smrti a platí, že určiť dobu smrti je v obdobných prípadoch aproximatívne. Podobne aj ďalšie okolnosti vplývajú na rozsah hnilobných zmien ako napríklad voda prúdiaca či stojatá, rozsah kontaminácie vody, kombinácia účinku vody a vzduchu. Telo mŕtvoly začne v lete plávať asi za 5 - 8 dní a spôsob plávania mŕtvoly vo vode je závislý od postupu hnilobného rozdutia. Mŕtvola pláva najskôr chrbtom nahor, nakoľko vzduch v pľúcach mŕtvolu vynesie na hladinu vody. S pokračujúcou hnilobou v priebehu 7-14 dní sa začne telo mŕtvoly prevracáť a nadľahčovať natoľko, že telo mŕtvoly pláva bruchom nahor. Pohyb

mŕtvolu v riečnom toku je závislý aj rýchlosti toku, od hĺbky vody a od členitosti koryta a dna vodného toku.

Podľa nálezov, ktoré boli zistené pri objavení mŕtvolu L.C. je možné zo súdnolekárskeho hľadiska ustáliť, že telo mohlo byť vo vode približne 2 - 3 dni, a to na základe popisovanej farby kože, farby očí a aj na základe toho, že koža na rukách nebola pôsobením vody naboptnaná natoľko, že by nešlo stiahnuť prstene z ruky. Z pitevného nálezu vyplýva zásadný rozpor. V bode V. súdnolekárskeho znaleckého posudku sa uvádza, že Ľudmila Cervanová mohla byť vo vode mŕtva 4 - 5 dní. Toto stanovenie znalcov je v rozpore s údajom o dodaní vlasov z hlavy spolu s mŕtvolou. Odlúčenie vlasov zodpovedá približne tomu, že hniloba mŕtvolu prebieha 8 až 15 dní. Z takejto faktografie definovanej v pitevnom náleze nie je možné exaktne určiť dobu smrti. Neobstojí tvrdenie znalca MUDr. Porubského, že na Ústave súdneho lekárstva v Bratislave s danou problematikou mali skúsenosti, keďže pitvali hojne hnilobne zmenených mŕtvol. Otázka skúseností je pre dané posúdenie nenahraditeľné, ale na druhej strane sa skúsenosť nemôže nahrádzať povrchnosťou. Pitevný protokol slúži na objektívne zdokumentovanie stavu mŕtvolu, a preto jeho obsah musí reálne odrážať skutočnosti v čase pitvy. Preto, ak znalec MUDr. Porubský prezentuje pitevný nález ako exaktný dokument, tak potom podľa pitevného protokolu nemohla byť Ľudmila Cervanová mŕtva vo vode 4 až 5 dní. Po vylovení mŕtvolu z vody sa rýchlosť rozvoja hniloby rapídne zvýši a vzhľad mŕtvolu sa môže výrazne zmeniť v priebehu niekoľkých hodín.

Mŕtvola neznámej ženy bola nájdená v rieke Čierna voda zachytená na skalách prekrytá nánosom rastlín v polohe na chrbte. Vzhľadom k tomu, čo už bolo o hnilobnom pochode uvedené, potom by bolo možné predpokladať zmenu hniloby na prednej ploche tela, ktorá mohla byť pokročilejšia, ako časti tela zotrúvajúce vo vode. Ak k tomu pripočítame

zmenu hniloby po vylovení mŕtvolky z rieky a jej neskorší odvoz na Ústav súdneho lekárstva, tak potom bolo dôležité posúdenie rozsahu hniloby z vnútorného pitevného nálezu, ktorý mohol byť podstatne v menšom rozsahu ako bol rozsah hnilobných zmien na povrchu tela mŕtvolky. Nakoniec, takto to vyplýva aj zo samotného pitevného nálezu, podľa ktorého nález vnútorných hnilobných pochodov bol podstatne menšieho rozsahu, ako vonkajší nález hniloby.

Keďže je v tejto otázke dilema, tak v prípade,

1. že údaje z obhliadky vykonanej vyšetrovateľom polície a obhliadajúcou lekárkou sú považované za objektívnejšie, tak potom mohla byť Ľudmila Cervanová vo vode mŕtva 2-3 dni,
2. že údaje z pitvy sú považované za objektívnejšie, tak potom okrem otázky vlasov, v pitevnom náleze prevládajú nálezy svedčiace o tom, že Ľudmila Cervanová mohla byť vo vode mŕtva 2-3 dni a to aj so zohľadnením tej skutočnosti, že mŕtvola nebola do doby pitvy primerane uskladnená.

K otázke č. 4.

Vyjadrite sa zo súdnolekárskeho hľadiska komplexne k otázke rozsievok.

Podľa súdnolekárskeho znaleckého posúdenia (bod III.) vyplýva, že rozsievky sa našli v pľúcach vo väčšom množstve a v pečeni ojedinelo, ale bezpečne *Cyclotella*, *Fragilaria* a *Nitschia*. Vyšetrenie rozsievok z obličiek asi nebolo vykonané, keďže sa v znaleckom posudku neuvádza. Takýto nález neumožňuje ďalšie skúmanie možného miesta utopenia. Nález, ktorý znalci uvádzajú, nevytvára o pomernom zastúpení jednotlivých čeladií rozsievok a navyše z takéhoto nálezu nie je jasné, v akom pomernom

zastúpení boli jednotlivé taxóny rozsievok vo vyšetovaných orgánoch. Už len pre tieto skutočnosti bolo úplne bezpredmetné vyšetovať ďalšie vzorky vody z inkriminovaného miesta.

Rozsievky sú živé organizmy, ktoré sú hojne rozšírené v sladkých aj slaných vodách, ale aj na vlhkých biotopoch mimo vodného prostredia, v pôde, medzi machmi a podobne. Tvoria dôležitú zložku fytoentosu (rastlinné spoločenstvo organizmov) tečúcich a stojatých vôd, kde žijú prichytené na rozličnom podklade, vo voľných kolóniách alebo aj jednotlivovo voľne. Niektoré druhy, najmä z čeľadi Coscinodiscaceae a Fragilariaceae sú charakteristickou zložkou planktónu stojatých vôd. Prítomnosť ich spoločenstiev vo vode je závislá od viacerých faktorov, najmä od prúdenia vody, od jej chemizmu, teploty a pod. Tak ako sa mení vlastnosť vody v závislosti od zmien prostredia, mení sa aj zloženie rozsievok a ich pomerné zastúpenie v danej lokalite. Vyšetrenie vody na kvantitu a kvalitu rozsievok, v ktorej bola mŕtvola nájdená, bolo taktiež dôležité, ako vyšetrenie rozsievok z orgánoch mŕtvoly. Vyšetrenie vzoriek vody s odstupom času a to temer po 5 rokoch nemohlo priniesť výsledok, ktorý by mohol byť akceptovaný. Vyšetrovanie rozsievok by malo cenu, ak by sa komparatívne vykonalo vyšetrenie rozsievok z orgánov mŕtvoly a zo vzoriek vody, z ktorej bola mŕtvola vylovená.

Spoločenstvo rozsievok môže byť odlišné jednak v priebehu samotného toku rieky, ale pritom pre určitú lokalitu môže byť relatívne typické. Tieto skutočnosti sú zaujímavé z forenzného hľadiska, nakoľko na základe kvantitatívneho a kvalitatívneho stanovenia taxónov rozsievok je možné predpokladať miesto utopenia. Z faktografie, ktorú som mal k dispozícii, nie je zjavné, či vzorky vody odobraté z úsekov povodia rieky Čierna voda počas obhliadky miesta činu dňa 16. júla 1976, boli vôbec na rozsievky vyšetrené.

Ku samotnému nálezu rozsievok v pľúcach a v pečeni u poškodenej je možné uviesť nasledovné: 1. zistený typ *Cyclotella* - ide o viacero typov, napr. *Cyclotella comta* sa vyskytuje v planktóne stojatých ale aj pomaly tečúcich neutrálnych až mierne alkalických vodách, *Cyclotella meneghiniana* je typom vyskytujúcim sa v litoráli (prímorské oblasti, ako halofilný typ), ale tiež je rozšírená aj v planktóne sladkých alkalofilných vôd a dosť často v našich vodách sa vyskytujúca *Cyclotella pseudostelligera*.

2. zistený typ *Fragilaria* - ide o osem dobre diferencovaných druhov (*F. capucina*, *F. crotonensis*, *F. bicapitata*, *F. pinnata*, *F. virescens*, *F. construens* a *F. leptostauron*), hojne sa vyskytujúce v sladkých alkalofilných stojatých alebo pomaly tečúcich vodách, niektoré vyskytujúce sa na ílovitom dne stojatých čistých vôd, iné zas v oligosapróbných vodách (znečistené organickými látkami, hnilobné pochody) alebo na vlhkých machoch.

3. zistený typ *Nitzschia* - druhovo ide o bohatý rod, ktorý sa vyskytuje najmä v slaných vodách, prechádza do sladkých vôd najmä znečistených a prevažne na dne alkalických vôd. Niektoré druhy sa vyskytujú v stojatých vodách, iné v planktóne voľnejšie tečúcich vodách. Ale vyskytujú sa aj druhy, ktoré sú citlivé na znečistenie a iné sa vyskytujú len vo viac znečistených biotopoch. Celkovo je možné tieto taxóny charakterizovať, že ide o rozsievky vyskytujúce sa rovnako v stojatých ako tečúcich vodách, najskôr v alkalickom prostredí a prevažne na dne prírodného zdroja.

Zo znaleckého posudku z odboru hydrobiológie, ktorý vypracovala RNDr. Holobradá dňa 24. nov. 1981 vyplýva, že posudzovala tri profily vzoriek vody z termálneho jazierka. Najväčšie zastúpenie vo

vzorkách vody mali zelené riasy (chlorophyceae). Rozsievky boli zastúpené deviatimi taxónmi, pričom najväčšie kvantitatívne zastúpenie mali *Navicula cryptocephala*, *Achnanthes minutissima* a *Nitzschia paleacea*. Sporadicky bol zistený typ *Cyclotella* a to len v jednej vzroke. V porovnaní s nálezom rozsievok v nekroptickom materiáli (v pľúcach a pečeni), bolo ustálené, že vo vzorkách vody z jazierka sa vyskytoval len typ *Nitzschia*. Ostatné typy rozsievok, ktoré zistili súdni lekári, *Cyclotella* a *Fragillaria* neboli zistené. K tomuto nálezu znalkyňa uvádza, že aj v roku 1976 bol výskyt rozsievok v termálnom jazierku istý, ale pri druhovo odlišnom zastúpení.

Zo súdnolekárskeho hľadiska je možné k tejto otázke na záver uviesť, že nález uvádzaný v súdnolekárskom znaleckom posudku svedčí len to tom, že Ľudmila Cervanová sa mohla utopiť. V roku 1975 boli známe niektoré ďalšie laboratórne dôkazy utopenia, ktorými by bolo možné diagnózu utopenia podporiť (vyšetrit' krv z pravej a ľavej komory srdca na stanovenie koncentrácie niektorých látok). Práve pri hnilobe mŕtvoly je pomerne významné vo viacerých vnútorných orgánoch potvrdiť a určiť kvantitatívny nález rozsievok v kostnej dreni, obličkách, či v iných vnútorných orgánoch, nie však v pľúcach. Napriek tomu sa diagnóza utopenia s najväčšou pravdepodobnosťou stanovuje po komplexnej analýze všetkých uvedených skutočností. Už z vyššie uvedeného vyplýva, že vyšetrovať vodu z jazierka s veľkým časovým odstupom nemalo žiadny význam. Skôr bolo reálne, čo ale mohla ponúknuť znalkyňa RNDr. Holobradá, že ak existovali záznamy o vyšetrovaniach oživenia vody v jazierku v Kráľovej pri Senci v nejakých pravidelných intervaloch, bolo možné pokúsiť sa tieto záznamy porovnať s nálezom súdnych lekárov. K celej veci ešte jedna poznámka týkajúca sa skutočnosti, prečo nebolo požadované znalecké posúdenie vody aj z rieky Čierna Voda. Bolo to

žiadúce pre elementárnosť potvrdenia všetkých zjavných skutočností vyšetrovania prípadu políciou.

K otázke č. 5.

Uved'te súdnolekárske aspekty pri obhliadke mŕtvoly neznámej totožnosti a vyhodno'te spôsob obhliadky mŕtvoly dňa 14.7.1976.

V roku 1976 bola v platnosti Vyhláška MZdr. č. 47/1966 o pohrebníctve v súlade so zákonom č. 20/1966 Zb. z., ktorá stanovovala postup pri náleze a obhliadke mŕtvoly, postup pri pochovávaní, preprave pozostatkov mŕtvoly a určovala podmienky pitvy. Povinnosťou obhliadajúceho lekára bolo zabezpečiť transport mŕtvoly z miesta nálezu do zdravotníckeho zariadenia, kde mala byť vykonaná pitva a to čo najskôr, keďže išlo o mŕtvolu v štádiu hniloby. Nakoľko bola nariadená súdna pitva, tak spolopenie mŕtvoly bolo možné len so súhlasom prokurátora.

Významná je samotná obhliadka tela mŕtvoly, kedy už niektoré markanty môžu svedčiť o príčine smrti a dobe smrti a pri náleze stôp násilia čiastočne aj o mechanizme smrti. Obdobne významné je prehliadnutie a zaznamenanie polohy mŕtvoly a okolie pri mŕtvole. Dôležité je podrobne opísať každý kus šatstva, zjavné stopy na šatstve a prípadné poškodenia. Pri hnilobe mŕtvoly si treba všímať aj hmyz. Z nálezu mŕtvoly možno z jednotlivých znakov predpokladať spôsob zavineného násilia. Dôležité je diferencovane posúdiť všetky markanty a nálezy, ktoré by mohli svedčiť pre iniciálne vražedné konanie alebo o priamom vražednom konaní páchatel'a. Nutné je myslieť aj na chemické látky, ako prostriedok iniciálneho vražedného útoku. Medzi vražedný akt patrí aj utopenie, ktorí volí páchatel' zriedkavo a to najmä pri kombinovanom násilí po iniciálnom agresívnom akte, alebo po snahe zastrieť predchádzajúci násilný akt. Často

nachádzame na tele mŕtvoly stopy po sekundárnej manipulácii s obeťou ešte počas života alebo tesne po smrti.

Prečo nebola mŕtvola v krátkom čase prevezená na Ústav súdneho lekárstva do Bratislavy, nie je zo správy obhliadajúcej lekárky a zo záznamu polície zjavné. Tiež nie je jasné, kde bola mŕtvola neznámej ženy uskladnená od 14.7.76 po obhliadke lekárkou o 20.30 h do rána 15.7.1976 do 7.00 h, kedy bola privezená do Bratislavy na Ústav súdneho lekárstva. Bol v obci Kráľová pri Senci dom smútku s chladiacim boxom? Ak nebol, tak nebol dôvod prevážať mŕtvolu na nejaké iné miesto v obci, keď zaužívanou a bežnou zvyklosťou bolo a je, že mŕtvola sa po obhliadke lekárom z miesta nálezu v krátkej dobe transportuje do zariadenia, kde bude vykonaná pitva alebo na uschovanie do doby zaobstarania pohrebu. Takto sa znehodnocoval výsledok nielen pitvy ale aj celého expertízneho konania.

Objasnenie niektorých skutočností o obhliadke mŕtvoly, ktorú vykonala MUDr. Kalášová, podal znalec MUDr. Porubský (str.13, zápisnice z hlavného pojednávania v roku 2003). Vyjadrenie znalca v tomto smere je odpovedajúce stavu veci s tým, že vonkajšou obhliadkou pri hnilobe mŕtvoly je stanovenie veku niekedy veľmi ťažké. Znalec k tomu uviedol, že ak by obhliadku mŕtvoly vykonal súdny lekár, bola by mŕtvola prevezená v najkratšom možnom čase na súdne lekárstvo do Bratislavy. Rozdiel vo výpovedi znalca a realitou bol v tom, že k takémuto postupu nebol potrebný súdny lekár. Obhliadajúca lekárka tak nekonala, čo bola chyba a nie je známa príčina prevážania mŕtvoly do obce namiesto toho, aby mŕtvolu previezla pohrebná služba priamo do Bratislavy

Z obhliadky mŕtvoly boli vykonané tri záznamy - vyšetrovateľom polície, obhliadajúcou lekárkou a pitvou. V jednotlivých údajoch o oblečení, známkach násilia a rozsahu hniloby sú tieto záznamy značne

odlišné aj napriek tomu, že boli vykonané približne v priebehu 12 hodín. Zjavné odlišnosti sú v náleze oblečenia, ktoré sú až zarážajúce. Odňatie prsteňov z ruky mŕtvoly pri jej obhliadke na mieste nálezu asi nerobilo väčšie ťažkosti, čo ale môže svedčiť o tom, že ani rozsah hniloby nebol v takom štádiu, ako o tom vypovedá pitva. Ak došlo ku rozdielnemu hodnoteniu povrchových zranení, tak je to možné pripustiť. Hodnotenie políciou (na tvári boli viditeľné krvné podliatiny) bolo laické. Hodnotenie obhliadajúcou lekárkou (na tvári a stehnách krvné podliatiny) bolo jednoznačné, aj keď s odstupom času tvrdí, že údajne nemala dostatok skúseností. Ak by teda obhliadajúca lekárka zle vyhodnotila tieto nálezy, mohlo prísť k omylu spôsobeného riasami, ktoré môžu imitovať krvné výrony. Podľa obhliadky na mieste nálezu mala byť mŕtvola prikrytá nánosom veľkého množstva trávy a machu z vody. Ale aj voči takémuto možnému vysvetleniu je v protiklade pitevný nález, v ktorom sa nič podobné neuvádza. Okrem týchto nezrovnalostí je zarážajúce, že polícia a obhliadajúca lekárka uvádzajú nalakovanie nechtov na prstoch nôh, ale pitevný nález a výpoveď znalca MUDr. Porubského niečo také vylučuje. Aj nalakované nechty mohli byť jedným znakom pri identifikácii. Na jednej strane niektoré nezrovnalosti je možné vysvetliť, ale čo nie je pochopiteľné, že v tak jednoduchej veci môže existovať toľko diskrepancií. To, že sa obhliadajúca lekárka pomýlila v určení veku je pochopiteľné, nakoľko k tomu je nutná skúsenosť a navyše určenie veku vychádza z presne definovaných znakov a nálezov na mŕtvole. Na druhej strane, nie všetko na strane polície a obhliadajúcej lekárky je možné pripísať na vrub neskúsenosti a neodbornosti, ako napríklad popis farby kože, farby očí, nalakovania nechtov a pod. Vysvetlenie rozporov medzi nálezmi z obhliadky mŕtvoly a pitevným nálezom treba hľadať vo viacerých skutočnostiach ako bola neskúsenosť, povrchnosť, neodbornosť

a nedodržanie zaužívaných noriem. Neskúsenosť s obhliadkou mohla byť zo strany obhliadajúcej lekárky, povrchnosť zo strany znalcov pri vykonávaní pitvy, ne odbornosť zo strany obhliadajúcej lekárky i znalcov a nedodržanie zaužívaných noriem bolo zapríčinené najskôr tým, že obhliadku nevykonal súdny lekár. Najzávažnejšia chyba, ktorá nastala pri obhliadke mŕtvoly bola, že nebol zabezpečený včasný transport mŕtvoly na Ústav súdneho lekárstva do Bratislavy.

Stupeň hnilobných zmien sa môže v priebehu jedného dňa za určitých okolností niekedy natoľko zmeniť, že pri posúdení môže ísť o chybu aj niekoľkých dní. Aj taká na prvý pohľad nepodstatná skutočnosť, môže podstatnou mierou ovplyvniť závery súdnolekárskej expertízy. Nie je zjavné, či s touto eventualitou znalci počítali pri hodnotení doby smrti a pobytu mŕtvoly vo vode. Podľa zaužívaných zvyklostí, podľa ktorých pitvajúci lekár s mŕtvou ku pitve dostáva aj Listy o prehliadke mŕtveho a Správu obhliadajúceho lekára, je možné teda predpokladať, že znalci mohli o tejto skutočnosti vedieť a náležito ju zohľadniť.

Nemusí ísť o vraždu, aby všetky inštitúcie vyšetrujúce akýkoľvek prípad smrti, pristupovali k jednoznačným ale i ku zdanlivým skutočnostiam ako k jedinečným a neopakovateľným.

K otázke č. 6.

Uved'te súdnolekárske aspekty identifikácie mŕtvoly neznámej totožnosti a vyhodno'te spôsob identifikácie v danom prípade.

Agnoskácia mŕtvoly patrí medzi veľmi náročné súdnolekárske i kriminalistické úkony najmä vtedy, ak nastali zmeny výzoru mŕtvoly. Je to práve v prípadoch hniloby a najmä pri hnilobne zmenenej tvári. V prípade mŕtvoly neznámej totožnosti organizuje a zaznamená výsledok

identifikácie orgán činný v trestnom konaní, najčastejšie vyšetrovateľ polície. Identifikácia sa vykonáva opoznaním príbuznými, svedkami, spolupracovníkmi, priateľmi, atď. Identifikácia pri pokročilom hnilobnom rozklade mŕtvoly len na základe porovnania s fotografiou je vylúčená. Podľa zaužívaných praktík, ktoré sa štandardne používajú v súdnolekárskej praxi, spôsob, čas, okolnosti, identifikačné markanty a identifikujúce osoby a osoby zúčastňujúce sa identifikácie, sa vždy náležito zdokumentujú. Takýto dokument musí existovať, z ktorého by bolo zjavné akým spôsobom a na základe čoho bola mŕtvola neznámej ženy identifikovaná ako Ľudmila Cervanová. Pre identifikáciu je rozhodujúce spoznanie takých znakov, ktoré osoba počas života vlastnila, znaky ktoré sú zjavné a ktoré si bolo možné mimoriadne všimnúť na opoznávannej mŕtvole. Pri pokročilom hnilobnom rozklade je významné opoznanie na základe vecí, ktoré sa nachádzajú na mŕtvole. Veľakrát je identifikácia závislá od prehliadky a opisu znakov na mŕtvole pitvajúcim lekárom. Pitva v takýchto prípadoch obsahuje celý rad identifikačných úkonov. Ak lekár v čase pitvy nepozná identitu mŕtvoly, vykoná všetky potrebné identifikačné úkony (zhotoví sa fotodokumentácia, presný popis šatstva a predmetov na mŕtvole, za spolupráce s kriminalistom odoberú sa vzorky vlasov, odoberie sa nečistota spod nechtov, odoberú sa daktyloskopické odtlačky, odoberú sa mikrostopy, vykoná sa presný popis telesných znakov, zaznamená sa telesná hmotnosť a telesná výška, stav výživy, kostry a svalstva, konfigurácia tváre, popíše sa ochlpenie, farba vlasov dúhoviek, u žien stav prsníkov, stopy po prekonanej gravidite, stupeň vývoja pohlavných orgánov, stav panenskej blany, popíšu sa všetky materské znamienka, následky traumy, jazvy, tetovanie, chorobné zmeny, stav osifikácie kostí, stav chrupu, stanoví sa vek podľa kostí a srdcovnice, vykonajú sa cielene niektoré röntgenové vyšetrenia alebo superprojekcia, odoberú sa vzorky

tkanív na histologické vyšetrenie, sérohematologické vyšetrenie, toxikologické vyšetrenie a DNA analýza). V čase pitvy Cervanovej nebola známa metodika na výpočet veku podľa rozmerov srdcovnice a nevykonávala sa DNA analýza. Analýza DNA sa začala na Slovensku pre forenzné účely vykonávať až od roku 1986. Platí všeobecná zásada, že pokiaľ nie je prípad vyšetrený a ukončený, uchovávať sa primerane všetky možné doličné predmety a materiály, pre prípadné ďalšie expertízy. V danej veci boli k dispozícii média, ktoré bolo možné odložiť na neobmedzene dlhú dobu.

Z pozície súdneho lekárstva v prípade identifikácie osoby neznámej totožnosti boli rozhodujúce viaceré momenty. Manipulácia s telom mŕtvoly je prípustná jedine zo strany obhliadajúceho a pitvajúceho lekára, pri úprave tela mŕtvoly po pitve a počas transportu mŕtvoly. Pri týchto úkonoch je manipulácia s telom mŕtvoly úmerná rozsahu daného úkonu. Skutočnosť, že mŕtvola bola privezená na súdnolekárske pracovisko a za akúkoľvek manipuláciu s telom mŕtvoly bol zodpovedný primár, ktorým bol MUDr. Porubský. Keďže identifikácia bola obsiahnutá v náplni pitvy, ku ktorej boli uznesením polície pribratí znalci, tak obaja títo lekári boli zodpovední za identifikáciu a aspoň jeden zo znalcov sa jej mal zúčastniť. Akt identifikácie sa bežne zaznamenáva do nálezovej časti znaleckého posudku a dokument o vykonaní identifikácie musí byť založený v pitevnom protokole.

K otázke č.7.***Vyhodnoťte otázku alkoholického ovplyvnenia u mŕtvolny neznámej osoby stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou v čase smrti, a ak to je možné aj v čase jej údajného znásilnenia.***

Pri vyšetovaní mŕtvolnej krvi treba rátať s poklesom koncentrácie etylalkoholu 1. až 2. deň o 5-6% a 3. až 4. deň o 20-25%. S narastajúcou hnilobou hniloba simuluje zvýšenie koncentrácie etylalkoholu v krvi. Tesař uvádza, že zvýšenie môže byť najviac o 0,6 g/kg.

Ak bola Cervanová nútená piť alkohol v takých časových reláciách ako sa to uvádza v niektorých materiáloch vo vyšetovacom spise, tak požitý alkohol v čase súložie nemusel ovplyvňovať jej konanie. Medea a Brinkmann v Handbuch gerichtlich Medicine, 2003, v kap. 2. na strane 475 uvádza, že hnilobná novotvorba alkoholov môže dosiahnuť hodnotu 0,5 - 1 g/kg (promile). Pritom tieto poznatky sú známe dávnejšie a nakoniec samotná táto otázka bola obsahom grantovej úlohy riešenej na Ústave súdneho lekárstva LFUK v Bratislave.

Na základe uvedeného, ale aj na základe poznatkov z forenznej alkohológie je možné zo súdnolekárskeho hľadiska potvrdiť, že Ľudmila Cervanová nebola v čase smrti ovplyvnená alkoholom.

Výsledky vyšetrenia koncentrácie etylalkoholu zo vzorky krvi odobratej pri pitve L.C. sú znalcami v bode VIII. súdnolekárskeho znaleckého posudku nesprávne interpretované.

Znalec MUDr. Porubský vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní v roku 2003 (str.14 zápisu a 99 spisu) koriguje nálezy alkoholického ovplyvnenia u Cervanovej v súvislosti s hnilobou v tom zmysle, že hniloba mohla ovplyvňovať koncentráciu alkoholu v hodnote 0,79 promile s tým, že aktuálna hladina alkoholu v dobe smrti mohla byť nižšia ako bolo zistené v krvi odobratej pri pitve. Zároveň uvádza ako

nesporné, že v dobe smrti bol alkohol prítomný vo väčšej miere, ako je normálna hladina 0,03 promile u triezveho človeka. Ani toto vyjadrenie znalca nie je v súlade so súdnolekárskym posudzovaním takejto otázky. K vyjadreniu znalca MUDr. Porubského o nespornom fakte, že v dobe smrti bol v krvi L.C. prítomný alkohol vo väčšej miere, je nutné uviesť nasledovné: 1. koncentrácia etylalkoholu v krvi bežne u ľudí dosahuje hodnotu 0,03-0,05 g/kg a považujeme ju za tzv. endogénnu koncentráciu, ktorá sa v organizme vytvára za fyziologických podmienok metabolizmu, 2. pri vyšetrení plynovou chromatografiou sa za pozitívny výsledok považuje koncentrácia až desaťnásobne vyššia, ako je 0,03 g/kg.

MUDr. Porubský vo veci alkoholu vypovedal aj na pojednávaní 15. septembra 1993. Uviedol, že alkohol bol vyšetrený metódou plynovej chromatografie s tým, že pri hnilobe vznikajú látky alkoholového typu a preto sa nedá zistiť, aké kvantum alkoholu bolo požitá zaživa a aké kvantum je produktom hniloby. Ide o neodborné vyjadrenie. Plynová chromatografie separuje jednotlivé druhy alkoholov, ide o presnú metodiku a tak ako bolo uvedené vyššie, hodnota tvorby alkoholu počas hniloby je známa.

Počas celého vyšetrovania nebolo skúmané možné alkoholické ovplyvnenie obžalovaných a prípadne aj ich schopnosť jednania pod vplyvom alkoholu. V súvislosti s alkoholovým ovplyvnením sú nekompetentné aj vyjadrenia znalcov zo súdnej psychológie, keď ich závery platia, ak sa odhliadne od vplyvu alkoholu u obvinených. Inými slovami mala byť zodpovedaná aj otázka, čo v prípade, že obvinení boli ovplyvnení alkoholom a aké mohlo byť ich jednanie? Vyjadrenia týchto znalcov sú v súvislostiach s alkoholom nekonkrétne.

K otázke možného alkoholového ovplyvnenia Ľudmily Cervanovej v čase jej znásilnenia nie je možné sa exaktne vyjadriť, nakoľko neexistujú

presné údaje, ktorými by bolo možné výpočet podložiť. Len v najhrubšom odhade je možné uviesť, že ak by Ľudmila Cervanová požila liter bieleho vína, tak takéto kvantum by u nej spôsobilo koncentráciu etylalkoholu v krvi v hodnote 2,58 g/kg (promile). Obdobne by to bolo aj pri požití jedného litra červeného vína, ktoré by u nej spôsobilo koncentráciu 2,82 g/kg (promile) etylalkoholu v krvi. Išlo by u nej o ťažký stupeň opitosti. Ak by menovaná požila približne 2-3 dl vína, dosiahla by u nej koncentrácia etylalkoholu v krvi hodnotu 0,6 g/kg (promile), čo by zodpovedalo stavu podnapitosti a takéto kvantum by menovaná vylučovala približne 4 hodiny. V prípade požitia 5 dl vína mohla by koncentrácia etylalkoholu v krvi Ľudmily Cervanovej dosiahnuť hodnotu 1,16 g/kg (promile), čo by zodpovedalo miernemu stupňu opitosti a túto koncentráciu by vylučovala približne 7 hodín.

Na záver k tejto problematike je možné potvrdiť, že na základe vyšetrenia krvi odobratej pri pitve, neznáma osoba stotožnená ako Ľudmila Cervanová nebola v čase smrti ovplyvnená alkoholom. Koncentráciu etylalkoholu v hodnote 0,79 g/kg (promile) je možné považovať za produkt hnilobného procesu.

Na druhej strane sa nedá obísť skutočnosť, že nebolo vykonané žiadne toxikologické vyšetrenie napriek tomu, že pri pitve bol odobratý materiál. Malo byť vykonané aspoň skriningové toxikologické vyšetrenie na lieky.

K otázke č. 8.

Posúďte, charakter, rozsah a lokalitu zranení u Ludmily Cervanovej, ich intenzitu a mechanizmus vzniku, najmä v súvislosti s jej opakovaným znásilnením a násilným jednaním voči jej osobe zo strany obvinených, tak ako sa to uvádza v obžalobách a rozsudkoch.

Zo súdnolekárskeho hľadiska je znásilnenie charakterizované dvojakým spôsobom uplatnenia násilného aktu:

1. v úvode alebo počas celého znásilnenia ide o násilné jednanie rôznej intenzity a rozsahu k dosiahnutiu eliminácie odporu obeť a

2. následne často násilie rôznej intenzity a rozsahu smeruje k dokonaniu súložie. Často ide o uplatnenie fyzickej sily voči viktíme. Dôležité je, aby sa potvrdili znaky fyzického násillia, ktorého pôsobenie sa prejavuje bežnými nálezmi od odrenín, podliatin, pomliaždením prípadne rán, alebo až smrteľnými poraneniami. Z tohoto aspektu je nutné vykonať dôkladne všetky vyšetrenia tak a v takom rozsahu, akoby došlo jednoznačne ku súložiu. Je teda potrebné vyšetrenie zamerať tak, aby bolo možné zodpovedať všetky do úvahy prichádzajúce momenty. Súložou sa rozumie preniknutie penisu do pošvy ženy.

Pri znásilnení zohráva na oboch stranách (sexuálny agresor/viktíma) svoju rolu často alkohol, ktorý odbúrava bežné zábrany. U páchatel'a zvyšuje agresivitu a odvahu k činu a u obeť napomáha ku strate opatrnosti, podceneniu situácie a znižuje schopnosť sa brániť.

Pri násilnom jednaní nachádzame na tele znásilnenej ženy známky násillia, ktoré sú svojím charakterom, rozsahom a lokalitou úmerné jednak intenzite násillia páchatel'a, intenzite odporu zo strany ženy a jednak polohe ženy pri znásilnení a spôsobe znásillenia. Často sa nájdu odreniny, krvné výrony i tržné rany na rukách, zápästiach, ramenách, krku, ústach, vnútorných plochách stehien, kolenách, rany z pohryznutia na prsníkoch,

vonkajších genitáliách, alebo poprípade len opuch a drobné trhlinky či odierky na vonkajšom pohlavnom ústrojenstve (lono, vulva). Často sa vyskytujú poranenia po úderoch, na tvári po prekrytí úst, aby žena nekričala, drobné poranenia v drieku po násilnom snímaní (strhávaní) spodného prádla, poranenie v záhlaví a rôzne iné. Výskyt stôp násilia na tele ženy je podstatne pravdepodobnejší, ak došlo opakovane ku násilnej súlož, alebo ak násilnú súlož na žene vykonali viacerí páchatelia. Vykonaná súlož môže, ale nemusí spôsobiť poranenie na hrádzi, pošve, panenskej blane alebo na pyskoch vonkajšieho genitálu ženy, čo je tiež závislé od spôsobu súlož a nakoniec aj od anatomických pomerov pohlavných orgánov páchatel'a a obeť. Po súlož, ak je páchatel' schopný vylučovať ejakulát a nebol použitý kondóm, spermie sa nachádzajú v krčku maternice už za 4-5 minút, v priebehu 30 minút v dutine maternice a za 60 minút vo vajíčkovodoch. Ak smrť ženy nastala pri súlož alebo v priebehu niekoľkých hodín po súlož, môžeme podľa stupňa hniloby spermie potvrdiť v pošvovom hliene niekedy až 10-14 dní po smrti. V prípade Ludmily Cervanovej, na základe nálezů na pohlavných orgánoch, bolo možné a žiadúce vykonať vyšetrenie spermy.

Nálezy násilia, ktoré boli prezentované pitvou je možné zo súdnolekárskeho hľadiska hodnotiť ako povrchové, drobné, necharakteristické pre jednoznačný mechanizmus vzniku. Krvné výrony veľkosti 1,5 a 2 cm zasahujúce do svalstva boli spôsobené malou intenzitou a prudkosťou násilia a ktoré v mieste ich zistenia účinkovalo tlakom. Zistené krvné výrony boli spôsobené tupým nevelkým predmetom a v danom prípade za daných okolností ich možno zo súdnolekárskeho hľadiska hodnotiť ako nepodstatné, nešpecifické, ktoré mohli vzniknúť na tele L.C. pri akejkoľvek inej náhodnej činnosti. Aj v tomto prípade ich popis v pitevnom náleze nie je dostatočne špecifikovaný. Usporiadanie

a lokalita zistených krvných výronov nie je typická pre uchopenie rukou inej osoby a už vôbec nie pre násilné uchopenie a ani pre prípadný typický nález pri násilnej súlož. Temer s istotou je vylúčené, aby zistené krvné výrony na tele mŕtvoly vznikli násilnou aktivitou viacerých páchatel'ov a jednoznačne vylúčené, aby zistené krvné výrony boli jediné znaky násilia po opakovanom násilnom znásilnení.

Tak ako bolo uvedené vyššie, nežiadúca súlož zo strany ženy je sprevádzaná aj odpovedajúcou expozíciou násilia, kedy je absencia známok násilia na tele ženy nanajvýš nepravdepodobná. Lokalita genitálu v prípade Ľudmily Cervanovej zostáva intaktná. Bez nálezu je tiež oblasť ostatných anatomických regiónov jej tela. K tomu ak priradíme, že sperma nebola u menovanej vyšetrená, tak niet žiadneho ale ani sebe menšieho dôvodu, podkladu a nálezu k tomu, aby sa tvrdilo, že Ľudmila Cervanová bola znásilnená násilnou súložou viacerými páchatel'mi.

Napriek vyššie uvedenému tvrdenie, že súlož napriek tomu nie je vylúčená, považujem za šikovnú rétoriku. Argumentácia, že nebolo možné zistiť iné stopy po násilnej súlož z dôvodov hniloby, neobstojí. Napriek hnilobe súdni lekári pitvou zistili dva krvné výrony, a teda krvné výrony, ktoré vo svojej podstate vznikli určitým násilím, ak keď v danom prípade nevznikli po agresívnejšom, silnejšom, či intenzívnejšom násilí. Zároveň nález, ktorí pitvajúci lekári zistili na vonkajších a vnútorných genitáliach, vylučuje prehliadnutie násilia z dôvodov hniloby. Zo súdnolekárskeho hľadiska bolo teda možné zistiť stopy po násilí nielen v oblasti genitálu, ale aj v iných anatomických lokalitách. Napriek zistenému stavu znalec MUDr. Porubský nevyhlásil možnosť opakovanej súlož a ani iné možné násilie. Znalec mal potom špecifikovať na akom základe stavia svoje tvrdenie a z akej situácie vychádza. Ak znalec nemá okrem hnilobných zmien inú

argumentáciu, tak takéto tvrdenia sú nezodpovedné a zo súdnolekárskeho hľadiska nepochopiteľné.

Na základe vyšetrených okolností aktu znásilnenia mala sa Ľudmila Cervanová brániť, intenzívne brániť až natoľko, že šiesti páchatelia museli poškodenej pred znásilnením zviazať ruky. Potom je ale pri dokazovanom spôsobe znásilnenia a úsilí obete a agresorov nanajvýš nepravdepodobné, že u viktími neboli zistené žiadne známky násilia. Počas opakovaného znásilnenia mala byť menovaná pridržiavaná napriek tomu, že mala zviazané ruky za chrbtom. Je možné predpokladať, že sa asi bránila, k čomu mohla použiť najmä dolné končatiny, prevracanie sa a vzpieranie sa súloži. Je nemysliteľné, že takýto akt sa nezaobišiel bez hrubého násilia v oblasti dolných končatín, panvy, brucha, hrudníka, krku, horných končatín a tváre. Ak bol akt znásilňovania vykonávaný spredu, tak násilie sa uplatnilo aj zo strany podložky na ktorej obeť ležala s najväčšou expozíciou násilia v krížovej oblasti, v oblasti rúk zviazaných za chrbtom a v oblasti záhlavia. Ak by bol akt znásilňovania vykonávaný zozadu, násiliu by bola exponovaná tvár, plecia, ramená, hrudník a kolená. Je tiež nepravdepodobné, že neboli zistené žiadne krvné výrony na zápästiach, ktoré mala mať menovaná zviazané počas znásilnenia. Je nanajvýš nepravdepodobné, aby po opakovanej násilnej súloži v rámci opakovaného znásilnenia šiestimi mužmi nevznikli žiadne sebe menšie poranenia v oblasti genitálu (konkrétne zodretia sliznice a krvné výrony vchodu pošvy, panenskej blany a pošvy, prípadne na hrádzi) a ostatných partiách tela, ktoré sú jednoznačne exponované násiliu počas znásilnenia.

K otázke č. 9.

Zodpovedá stav tela mŕtvoly stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou s pohybom v koryte rieky s kamenným dnom a pomalým tokom v dĺžke 2 km?

Na viacerých miestach trestného činu sa vyskytuje otázka násilia v rôznom obraze mechanizmus pôsobenia. Podľa zdokumentovaného priebehu trestného činu bolo v rôznych časových úsekoch a za rôznych situácií proti osobe Ľudmily Cervanovej vedené rôzne fyzické násilie. Násilie na jej telo pôsobilo s najväčšou pravdepodobnosťou aj po smrti. Podľa výrokov justičných orgánov je možné vznik násilia predpokladať v týchto fázach trestného činu:

- počas únosu a v dome na Varinského ulici
- počas znásilňovania
- počas prevoz k jazierku
- pri topení
- počas prenášania mŕtvoly do rieky Čierna Voda a hodení do vody
- počas pohybu mŕtvoly v koryte rieky.

Počas uvedených momentov na tele menovanej mohli vzniknúť rôzne stopy a prejavy násilia. Napríklad pri jej násilnom vtiahnutí do auta, až sotením do auta, pred odvezením do domu na Varínskej ulici v Bratislave. V dome bola násilím zadržovaná, násilne jej nalievali víno do úst. K násiliu mohlo ľahko dôjsť pri vyzliekaní pre samotným znásilnením. Počas znásilňovania sa bránila, stále kládla odpor, surovo s ňou zaobchádzali, dievča bolo vysilené a opité, pri zväzovaní rúk za chrbtom ju tlačili na zem. Stopy po násilí mohli vzniknúť pri obliekaní, keď ju údajne nebolo možné zobudiť a tiež aj neskôr pri jej odvoze do Kráľovej pri Senci. Pri samotnom akte topenia sa uvádza násilie evidentne, kedy páchatel držal Cervanovú pod krkom, aby ju ponáral do vody a hlavu pridržoval pod

vodou. Pri vyťahovaní mŕtvoly z vody na breh jazierka a priväzovaní kameňa na ruky mŕtvoly. Nakoniec násilie sa mohlo ľahko uplatniť pri prenášaní mŕtveho tela do rieky Čierna Voda. Do rieky bola údajne hodená. To sú všetko dostatočné a početné momenty, pri ktorých mohlo veľmi ľahko vzniknúť poranenie tela u Ľudmily Cervanovej.

Vzhľadom na situáciu, že utopená Ľudmila Cervanová mala vyplávať od úrovne jazierka asi na trase dvoch kilometrov a jej telo sa malo zachytiť na skalách v rieke, je možné predpokladať, že by boli na takto dlhej trase vznikli na mŕtvole poškodenia integrity jej povrchu tela. Podľa dokumentácie v trestnom spise rieka Čierna Voda mala kamenné dno a rýchlosť toku bola pomalá (10 cm/sec.).

Za daných okolností, kedy boli ruky mŕtvoly zviazané za chrbtom, poškodenia tela mŕtvoly počas jej posunu po dne rieky mohli vzniknúť na hlave (najskôr na čele, nose a brade), hornej časti hrudníka a na kolenách a chrbtoch nôh. Výskyt takýchto poškodení je pravdepodobnejší pri pohybe mŕtvoly na dlhšej trase, pri členitom a kamenistom dne a brehov rieky a pri rýchlejšom toku vody. Kamenisté dno a pohyb mŕtvoly na trase dlhej 2 km zvyšuje predpoklad, že na tele mŕtvoly by vznikli spomínané poškodenia.

Po utopení klesá mŕtvola ku dnu rieky. S pokračovaním hniloby sa mŕtvola najskôr posúva po dne rieky. Potom začne byť hnilobou nadľahčovaná a pláva chrbtom nahor, kedy môžu vzniknúť poškodenia na predných plochách tela. Približne za 7 - 14 dní (podľa rozsahu hniloby, pričom najdôležitejším faktorom je teplota vody) sa telo mŕtvoly začne prevracať nadľahčením hnilobnými plynmi tak, že telo mŕtvoly pláva bruchom nahor. S týmito skutočnosťami nekorešponduje stav hniloby zistený na mŕtvole neznámej totožnosti, čo je v nesúlade s nálezom mŕtvoly v polohe na chrbte. Rozsah hniloby nebol taký, aby mŕtvola plávala bruchom nahor a rýchlosť toku nebola natoľko dravá, aby v mieste

prekážky a teda v mieste jej zachytenia prevrátila mŕtvolu. Je viac pravdepodobné, že miestom utopenia, alebo miestom kde sa mŕtvola dostala do rieky Čierna voda bolo práve miesto jej nálezu.

Pri tak rozsiahlom vyšetovaní najskúsenejšími vyšetovateľmi a kriminalistami trestných činov sa nikto nezaoberal, tak obvyklými a pri takýchto vyšetovaniach bežnými detailami, aké bolo postavenie útočníka a obeť, opis vynaloženého násilia, identifikáciou a dôkazom miesta násilia a detailnou identifikáciou spôsobu celého priebehu násilného jednania voči obeť. Nakoniec ani súdy nedefinujú násilie, ktoré malo voči osobe Ludmily Cervanovej pôsobiť v jednotlivých fázach páchania trestného činu.

K otázke č. 10.

Vyjadrite sa k výpovediam znalcov zo súdneho lekárstva.

Z vyjadrení znalcov sú najviac protirečivé tvrdenia o dobe smrti, o súloží a znásilnení vo vzťahu k pitevnému nálezu. V znaleckom posudku v bode VII. sa tvrdí, že „... neboli zistené žiadne stopy násilia, ktoré by poukazovali na to, že na menovanej bola vykonaná súlož alebo iná sexuálna manipulácia a že pre hnilobu nebola ani zisťovaná prítomnosť spermy.“ Na súdnom pojednávaní dňa 15.9.1993 znalec MUDr. Porubský uviedol, že „... aj keď stopy po znásilnení nezistili, nemožno ich vylúčiť v dôsledku hnilobných zmien“... a tiež uvádza, že „...pitva nebola zameraná na znásilnenie...“. Ide o zásadný obrat v tvrdeniach znalcov. V roku 2003 MUDr. Porubský k tejto veci vypovedal v takom zmysle, že „...ak by bolo znásilnenie sprevádzané hrubým násilím, ktoré by zanechalo stopy na tele, tak by to bolo vzdor pokročilým hnilobným zmenám prípustné. Znalci však takéto stopy nenašli a preto formulovali v posudku, že súlož aj s viacerými mužmi bola možná bez stôp násilia“. Na inom mieste na otázku, či sa dala

zistiť miera znásilnenia, znalci uviedli, že sa to nedalo pre stupeň hniloby. Zároveň na inom mieste znalec MUDr. Porubský v súvislosti s nálezom na panenskej blane uviedol, že „...vzdor hnilobným zmenám mohli posúdiť stopy násilia aj na vonkajších genitáliách, ktoré ale nenašli“.

Ak sa aj tieto ďalšie výpovede porovnajú s tvrdením, ku ktorému dospeli znalci v bode VII. svojho znaleckého posudku, tak súdnolekárske vyhodnotenie týchto faktov svedčí o tom, že Ľudmila Cervanová nebola znásilnená. Pitevný nález, ktorí znalci MUDr. Porubský a MUDr. Kokles zistili pri pitve aj vzhľadom na hnilobné zmeny na mŕtvoľe, v žiadnom prípade nesvedčia o násilnej opakovanej súložii takým spôsobom, ako sa to uvádza vo výrokocho súdov. Podľa vyjadrenia znalca MUDr. Porubského, pitva nebola zameraná na znásilnenie, čo dokazuje aj uznesenie polície vydané v čase vykonávania pitvy, že nebol záujem o potvrdenie alebo vylúčenie násilia v zmysle znásilnenia. Toto tvrdenie znalca bolo cielené na obhajobu faktu, že nebola zisťovaná prítomnosť spermy. Je naprosto jedno, či v čase pitvy bola snaha zisťovať stopy po znásilnení. Pri dôkladne vykonanej pitve nie je možné prehliadnuť známky násilia sprevádzajúce opakované znásilnenie, je možné ich rozdielne interpretovať.

Aj k viacerým ďalším tvrdeniach znalcov, ktoré prezentovali na súdnych pojednávaniach, je ťažko niečo dodať. Napríklad, takou je skutočnosť nalakovaných nechtov zistená pri náleze a obhliadke mŕtvoľy políciou a obhliadajúcou lekárkou, ale keďže pri pitve nechty neboli nalakované, tak neboli ako nalakované ani popísané. Rozpory sú aj v takých elementárnych tvrdeniach, ako bolo tvrdenie znalca MUDr. Koklesa, že pokožka na mŕtvoľe bola zeleno-hnedej farby, a preto sa nedalo určiť, kedy vznikli podliatiny, pričom podľa pitevného protokolu bola koža hnedočiernej farby (pokročilejšia hniloba). Odlúčenie vlasov po 4-5 dňoch hniloby znalci argumentovali tým, že bol júl a teplá voda (takýto nález sa

vyskytuje v lete po 8-15 dňoch). Obdobne to bolo aj s otázkou vyšetrenia vzorky vody z pľúc, ktorú znalci neodobrali preto, že v pľúcach sa pri topení žiadna voda nenachádza (pri klasickom utopení voda vniká do dýchacích ciest). Bez pripomienok nechávam korekcie znalcov o alkoholickom ovplyvnení Ľudmily Cervanovej v dobe smrti a nakoniec aj vyjadrenia o samotnej metodike vyšetrovania alkoholu.

K otázke č. 11.

Pokúste sa vyhodnotiť v intenciách všeobecných medicínskych znalostí závery expertíz z odboru psychiatrie, sexuológie a psychológie.

Počas 25-tich rokov znaleckej činnosti som mal možnosť stretnúť sa s mnohými posudkami z odvetvia psychiatrie. Vždy som ich vnímal ako veľmi zložité a náročné práve z toho hľadiska, že posudzovali a hodnotili duševný stav spätne do minulosti, kedy bol spáchaný konkrétne posudzovaný trestný čin, a to vždy so značným časovým odstupom, ale aj preto, že vždy prichádzala do úvahy otázka simulácie a disimulácie. Nakoniec i preto, že u prevažnej väčšiny posudzovaných osôb mohlo ísť o psychickú poruchu krátkodobého charakteru a v čase expertízy sa duševný stav vo väčšine prípadov javil v medziach normy.

V danom prípade vnímam jednotlivé psychiatrické, sexuologické a psychologické expertízy s rozpakmi a nedá mi, ako lekárovi s minimálnymi znalosťami z forenznej psychiatrie, sexuológie a psychológie, aby som nevyjadril niektoré myšlienky.

Pri hodnotení súdnoznaleckých expertíz psychiatrie, psychológie a sexuológie súdmi, som nikde nenašiel také konkrétne posúdenie obvinených, ktoré by v negatívnom zmysle hodnotilo ich sexualitu,

negatívnu potrebu ich sexuálneho vybitia sa alebo ich neschopnosť ovládať svoju sexuálnu aktivitu. Len u jedného obvineného boli v sexuologickej expertíze uvedené hypersexuálne rysy, pričom u ostatných neboli zistené sexuálne deviácie. Bolo konštatované, že všetci obvinení boli schopní ovládať svoje sexuálne konanie. V dobe spáchania tohoto činu, v rokoch 1970-1980, tvorili sexuálne delikty viac než 8% celkovej kriminality a z toho až 3% boli sexuálne delikty v užšom slova zmysle, kam patrí aj znásilnenie. Posudky so sexuologickou tematikou tvorili 1/3 psychiatrických znaleckých posudkov. Štatisticky v tom čase v rodinách delikventov býval častým javom chronický alkoholizmus, poruchy intelektu, nedostatočná starostlivosť a výchova detí a delikventi mali často len základné vzdelanie. (Cyril Höschl - Psychiatria pro praktické lékaře, 1996).

Agresia je jednotkou správania, ktorú možno charakterizovať vlastnosťami ako útočnosť, násilnosť, deštrukcia. Silný afekt hnevu je častým emočným korelátom extrémnej agresie, akou je vražda. Ide o aktívnu poruchu správania, pri ktorej agresia závisí najskôr od osobnostných predispozícií a situačných faktorov. Najčastejším a bezprostredným motívom v takýchto prípadoch trestných činov je konflikt s obeťou. (Anton Heretik, Forezná psychológia vraždy, 1999). Vplyv alkoholového opojenia v čase spáchania činu je dôležitým subjektívnym faktorom (Útrata, 1979, 1986, Dufek, 1976, Breier a spol. 1977, Wolfgang, 1978, Kelly a spol. 1989). Sexuálne motívy a sexuálne správanie sa počas vražedného aktu sú raritnejšie, ako by sa predpokladalo. Podľa správy FBI o kriminalite v USA v roku 1994 sa len 0,5% prípadov z asi 25 000 vrážd vyskytovalo znásilnenie a iné sexuálne útoky ako súčasť násilného správania (Myers a Blasfield, 1997).

Nakoľko išlo o viacerých páchatel'ov, bolo nutné hľadať u nich spoločný motivačný stimul pre vraždu. Stimulmi sú hlavne sociálne tlaky, oslabenie autority, stresová situácia, impulzívna osobnosť, prežívanie silného strachu, zúfalstvo, paranoidne podfarbené myslenie. Často sa u vrahov vyskytujú poruchy osobnosti, závislosť od alkoholu, mentálna retardácia. Obzvlášť dôležitá je obhliadka súkromia a to najmä u páchatel'a sexuálneho deliktu. Mnohé osobné veci a usporiadanie osobného života môžu odhaliť pohnútky ku spáchaniu sexuálneho deliktu.

S odstupom času sa hodnotenie sexuálnej delikvencie nezmenilo. Poruchy sexuálnych funkcií sa prejavujú ako 1. zlyhanie sexuálnej funkcie a ako 2. poruchy sexuálnej identity (MUDr. Peter Breier). Čo sa týka priamo otázky sexuálnej delikvencie, tak túto páchajú najmä sexuálni delikventi, ale tiež aj nedevidanti pod vplyvom alkoholu. Najzávažnejšie delikty páchajú sexuálni agresori a významným predisponujúcim faktorom pri vzniku sexuálnej deviácie je rozpad rodiny a alkoholizmus rodičov. Čo je dôležité, že sexuálne delikty nie sú fatálnou predurčenosťou a ľudská sexualita je veľmi plastická a ovplyvniteľná (PhDr. Slavomil Hubálek).

V zmysle psychiatrických a sexuologických analýz, ktoré boli vykonané v rámci znaleckých dokazovaní u jednotlivých obvinených je možné uviesť, že v danom prípade mohlo ísť najskôr o znásilnenia ako akt moci, kedy je znásilnenie páchané prevažne inteligentnými mužmi, ktorí sú ale skomplexovaní a neúspešní.

Jednotliví siedmi obžalovaní, vo veku 22 - 26 rokov v čase spáchania trestného činu, boli psychiatrickou expertízou vyhodnotení ako duševne zdraví ľudia. Ich osobnosť bola vyhodnotená buď ako nestála, nezrelá, u jedného z obžalovaných ako citovo chudobná s nedostatkom morálnych a sociálnych zábran a u ďalšieho ako s nedostatočnou väzbou racionality

a citov. U troch obžalovaných sa uvádza aj podnaperitosť alebo prostá opitosť. Psychologická expertíza u troch obžalovaných uvádza mobilizáciu ku agresivite a všetci spadajú do pásma ľahkého nadpriemeru až zjavného nadpriemeru IQ. Ako motív konania pre vraždu a znásilnenie sa uvádza potreba biologického a estetického zážitku, žiadostivosť po pôžitkoch, egocentricky motivovaná roztopašnosť bez morálnych zábran, nedostatočná morálna sila odoprieť príležitosť ku zábave, len egocentrizmus a solidarnosť so skupinou. Týmito závermi argumentovala obžaloba Krajského prokurátora (Bratislava, 1982) a odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Bratislave (1982).

Na strane druhej, bolo nutné skúmať viktimologické aspekty, t. j. podiel obete na vzniku kriminogénnej situácie, čo bolo tiež veľmi významné a pre objektívne posúdenie celého prípadu aj nutné. Vyšetrovanie sa touto eventualitou vôbec nezaoberalo. Podľa miery zavinenia, je podľa Mendelsohna známa základná typológia viktímy: - úplne nevinná obeť, - obeť s malým podielom viny - rovnako vinná obeť ako páchatel' - obeť viac vinná ako páchatel' - obeť podstatne viac vinná - simulujúca či imaginárna obeť.

Po tak dlhom čase, 28 rokov nedoriešeného prípadu, je už na mieste aj otázka osobností vyšetrojúcich pracovníkov, ich nadriadených, expertov a sudcov.

K otázke č. 12.

Uved'te iné zistenia, ktoré v danej veci považujete za dôležité.

Na viacerých miestach som v záveroch nielen znaleckého dokazovania ale aj v konštatovaniach súdov zistil početné nepresnosti týkajúce sa zistených faktov a interpretácie nálezov a vyšetrovaných skutočností.

K otázke Thynoglobulínu mite.

Thynoglobulin-mite (dražé, popísaného vo veciach patriacich Cervanovej), tak ako sa názov lieku uvádza v znaleckom posudku KEÚ z Prahy, ako farmaceutický prípravok neexistoval a neexistuje. Podobný názov by mohol mať preparát Thymoblobuline, ten sa však používa výlučne v injekčnej forme a nie vo forme tabliet. Najskôr išlo o Thyreoglobulin, ktorý sa užíval pri ochoreniach štítnej žľazy.

Takýto nález bol významný z pohľadu identifikácie, nakoľko rodičia s veľkou pravdepodobnosťou mohli vedieť o užívaní takéhoto preparátu. Pri tejto príležitosti je dôležité podotknúť, že okrem ustálenia totožnosti mŕtvoly Cervanovej, mali sa identifikovať aj osobné veci, ktoré boli nájdené neďaleko nálezu mŕtvoly. V dostupnom materiáli som sa s takýmto postupom nestretol a nie je isté, či veci nájdené pri rieke Čierna voda boli pozostalými identifikované ako veci patriace Ľudmile Cervanovej. Ak nebola mŕtvola neznámej ženy spoľahlivo identifikovaná, tak nález vecí Ľudmily Cervanovej v blízkosti nálezu mŕtvoly nesvedčí o tom, že žena neznámej totožnosti bola Cervanová.

K otázke v akom stave bola Cervanová po znásilnení.

Ak berieme do úvahy, že samotné znásilnenie spôsobilo u Cervanovej veľké fyzické a duševné vyčerpanie, predsa nie také, aby následne nedokázala vnímať, čo sa s ňou deje pri jazierku. Do úvahy prichádza aj možnosť stavu ťažkej opitosti po násilnom nalievaní vína do úst. V takejto kombinácii by previazanie úst vreckovkou, handrou či šatkou a navyiac aj možným upchatím úst handrou, mohlo viesť pomerne ľahko k jej uduseniu. Viaceré výpovede obvinených tvrdili, že ju nešlo zobudiť, jeden z obvinených ju mal obliecť, museli ju preniesť do auta, vyniesť z auta na breh jazierka, bola v náručí nesená do vody, a keď s tým všetkým porovnáme pitevný nález, mohlo by do úvahy prichádzať aj mechanické

udusenie upchatím úst. S takýmto spôsobom smrti by korešpondovali aj niektoré nálezy z pitvy. Zo súdnolekárskeho hľadiska, keď morfológický obraz utopenia nebol jednoznačný, bolo nutné sa zaoberať aj inou otázkou možnej smrti v súvislosti s nálezom mŕtvolky vo vode. Jednou takou otázkou mohlo byť, či sa do vody Ľudmila Cervanová nedostala už mŕtva. Pochopiteľne, že proti takejto verzii stoja niektoré okolnosti a skutočnosti, o ktorých vypovedala svedkyňa a obvinení, ale ktorými sa nikto podrobnejšie nezaoberal napriek tomu, že utopenie menovanej bolo najzávažnejším momentom naplnenia trestného činu.

K otázke previazania úst a nálezu vreckovky.

V súdnolekárskej praxi sa s previazaním úst stretávame najmä vtedy, ak páchatel mal úmysel umlčať obeť, alebo mal úmysel obeť udusiť prekrytím úst a nosa. Samotné previazanie úst vreckovkou bez natlačenia tkaniny alebo iného predmetu do úst, nemohlo splniť účel dostatočného umlčania obete. Ak L.C. mala mať v čase utopenia previazanú vreckovku cez ústa, tak vzhľadom ku hnilobe by sa vreckovka nezvliekla samovoľne z úst.

Chyby v interpretácii nálezov.

Na viacerých miestach sa vo výrokoch súdu a prokuratúry uvádzajú chybné interpretácie z expertíz. Napríklad ruky obete boli zviazané špeciálnymi uzlami, pričom v takomto zmysle sa expertíza KEÚ o uzloch nevyjadrila. Konštatovanie, že na svetri Cervanovej sa našli dva vlasy, ktoré patria Brázdovi, sa v posudku KEÚ nevyskytuje. Tiež konštatovanie, že na šnúre zo zviazania rúk u Ľudmily Cervanovej sa nachádzali aj svalové vlákna a pokožka je vylúčené, nakoľko nález mikroskopického vyšetrenia takéto niečo netvrdí, popisujú sa len časti pokožky, tukových kvapiek a baktérií. Nález svalových vlákien by vypovedal o podstatne odlišnom náleze, než aký bol zistený pitvou, vypovedal by aj o stupni

hniloby a čiastočne aj o intenzite násilia pri zväzovaní rúk obete. Chybné boli aj interpretácie záverov posudku z hydrobiológie, ktoré viedli k nepodloženému určeniu miesta utopenia Ľudmily Cervanovej. Tiež sa uvádza, že jeden z obvinených mal dievča odniesť k potoku, do ktorého ho mal sotiť a dievčaťu vo vode ponoriť hlavu pod vodu. Takto zaznamenaná skutočnosť je v pochybnostiach s tým, či utopenie Cervanovej nastalo v potoku alebo v jazierku?

Chyby sa nachádzajú aj v materiáloch polície. Nezvestnosť je v policajnom zázname uvedená od 8.7.76, na inom mieste od 9.7.76, čo je možné považovať za závažnú chybu. Išlo o údaj, ktorý bol veľmi dôležitý, nakoľko sa od neho odvíjali zásadné a principiálne otázky vyšetrovania, pátrania, sumarizácie niektorých dôkazov a nakoniec to bol údaj dôležitý aj pre znalcov zo súdneho lekárstva. V zázname z obhliadky povodia rieky sa uvádza, že obhliadka rieky bola vykonaná na Čiernom Váhu.

Možno sú to len maličkosti a nepodstatné chyby, ale kto posúdi do akej miery tieto chyby ovplyvnili výsledok reálneho posúdenia veci.

<h2 style="margin: 0;">ČASOVÉ RELÁCIE</h2>
--

Nezvestná	8. 7. 1976	
Diskotéka a únos násilné nalievanie vína a násilná opakovaná súlož	9. 7. 1976	22.15-22.30 h
odvoz k rieke	10. 7. 1976	02.00-03.00 h
nahlásenie nezvestnosti	12. 7. 1976	
nález mŕtvoly	14. 7. 1976	18.00 h
obhliadka miesta činu	14. 7. 1976	19.20-20.00 h
obhliadka lekárom	14. 7. 1976	20.30 h
privezenie mŕtvoly na ústav	15. 7. 1976	07.00 h
uznesenie polície	15. 7. 1976	
súdna pitva	16. 7. 1976	
identifikácia mŕtvoly	16. 7. 1976	pred pitvou
obhliadka povodia rieky a odber vzoriek vody z rieky Čierna Voda	16. 7. 1976	9.00-14.00 h
nález osobných vecí pri rieke na smetisku	17. 7. 1976	
znalecký posudok KEÚ FMV Praha	30. 7. 1976	
Prerušenie trestného stíhania	31. 03. 1977	
Obnovenie trestného stíhania	15. 06. 1981	
Zadržanie obvinených	15. 06. 1981	R. Brázda, Ing. M. Andrašík, Ing. M. Kocúr a Ing. F. Čerman, 6. 07. 1981 J. Lachman 14. 07. 1981 Ing. P. Beďač 23. 07. 1981 S. Dúbravický
Výpoveď znalca MUDr. V. Porubského	9. 11. 1981	(dopočutie znalca)

znalecký posudok z hydrobiológie

RNDr. Holobradá 24. 11. 1981

Súdne pojednávanie

Krajský súd BA 9. 9.- 15. 9. 1982

Rozsudok 22. 9. 1982

NS SR zamietá odvolanie

krajského prokurátora 25. 4. 1983

NS ČSFR Praha zrušenie

rozsudkov 19. 10. 1990

Súdne pojednávanie

Krajského súdu v BA 1990-1995 (výpoveď Slopovského 3. 12. 1992,
výpoveď obhliadajúcej lekárky 14. 9. 1993,
výpoveď znalca MUDr. Porubského. 15.9.1993)

Výpoveď

MUDr. V. Porubského 4. 2. 2003

Rozsudok

Krajského súdu v BA 20. 1. 2004

IV. ZÁVER

K otázke č 1.

Vyhodnoťte pitvu a vyjadrite sa k výpovednej hodnote posudku.

Pitevný nález je základným pilierom pre určenie príčiny, mechanizmu a spôsobu smrti. Z pitevného nálezu vyplýva argumentácia a definovanie záverov súdnolekárskej expertízy. Výpovedná hodnota znaleckého posudku je znížená práve vyššie uvedenými nedostatkami v pitevnom náleze a tiež opomenutím toxikologického a cytologického vyšetrenia (vyšetrenie spermy) a nedôsledným vyšetrením rozsievok. Po formálnej a procesnej stránke je chybou, že znalecký posudok je nekonkrétny časom vypracovania.

K otázke č. 2.

Vyjadrite sa komplexne ku príčine a k mechanizmu smrti mŕtvoly neznámej osoby, ktorá bola stotožnená s Ľudmilou Cervanovou.

Na základe pitevného nálezu a doplňujúcich vyšetrení je možné zo súdnolekárskeho hľadiska ustáliť, že príčina smrti utopením je pravdepodobná. V danom prípade nie je možné jednoznačne rozhodnúť, ktorý mechanizmus smrti sa uplatnil pri utopení Ľudmily Cervanovej.

K otázke č. 3.

Vyjadrite sa zo súdnolekárskeho hľadiska ku stupňu hniloby u mŕtvoly neznámej osoby stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou vo vzťahu k dobe smrti.

Podľa rozsahu a druhu hnilobných zmien na mŕtvole je možné približne určiť dobu smrti. V prípade utopenia hnilobné zmeny majú

niektoré špecifiká typické pre pôsobenie vody, ale zároveň s celkovými hnilobnými zmenami vypovedajú najmä o dobe pobytu mŕtvoly vo vode. tejto dobe môže zodpovedať aj doba smrti. V prípade Ľudmily Cervanovej, berúc do úvahy vyššie zistené okolnosti, je možné zo súdnolekárskeho hľadiska ustáliť, že mŕtvola bola vo vode pravdepodobne 2-3 dni.

K otázke č. 4.

Vyjadrite sa zo súdnolekárskeho hľadiska komplexne k otázke rozsievok.

Vyšetrenie rozsievok z pitevného materiálu má nízku výpovednú hodnotu a môže svedčiť len o utopení. Neumožňuje určenie možného miesta utopenia. Vyšetrenie rozsievok z termálneho jazierka so znaleckou expertízou vykonané po 5-tich rokoch nemohlo mať efekt. Pre exaktnosť mala byť znalecky vyšetrená aj vody z rieky Čierna Voda, už pre samotný nález mŕtvoly v danej rieke. Nedostatkom bolo aj to, že neboli vyšetrené vzorky vody z rieky Čierna Voda, ktoré boli odobraté políciou dňa 16. júla 1976.

K otázke č. 5.

Uveďte súdnolekárske aspekty pri obhliadke mŕtvoly neznámej totožnosti a vyhodnoťte spôsob obhliadky mŕtvoly dňa 14.7.1976.

Podstatou obhliadky mŕtvoly je konštatovať smrť, stanoviť moment smrti a príčinu smrti. Pri obzvlášť závažných trestných činoch bolo vždy na prospech veci, keď obhliadku vykonal súdny lekár a ak to bolo možné, stanoviť aspoň približný spôsob smrti. Obhliadajúci lekár okrem toho musí upozorniť na tie dôležité skutočnosti, ktoré majú význam pre objasnenie

prípadu. Tiež jednou z povinností obhliadajúce lekára je zabezpečenie transportu mŕtvoly podľa toho, či nariadil pochovať mŕtvolu v zákonnej lehote alebo doporučil pitvu. Zo súdnolekárskeho hľadiska obhliadajúca lekárka urobila chybu v tom, že po vykonaní obhliadky nezabezpečila prevoz mŕtvoly na Ústav súdneho lekárstva do Bratislavy. Je možné sa domnievať, že takáto chyba podstatnou mierou ovplyvnila výsledok súdnolekárskej expertízy.

K otázke č. 6.

Uveďte súdnolekárske aspekty identifikácie mŕtvoly neznámej totožnosti a vyhodnoťte spôsob identifikácie v danom prípade.

V súdnolekárskej praxi existujú spôsoby, metódy a postupy, ktoré sú nevyhnutné pre identifikáciu mŕtvoly neznámej totožnosti. Zhromaždenie dôležitých a presných znakov pri identifikácii je možné jedine pomocou pitvy. O identifikácii sa vedie záznam a zodpovednosť nesie vyšetrovateľ polície a dozorujúci prokurátor. Za praktický výkon identifikácie v danom prípade zodpovedali znalci. Spôsob a výsledok identifikácie u mŕtvoly ženy neznámej totožnosti je v danom prípade pochybný. Z analýzy materiálu, ktorý som mal k dispozícii, ale hlavne na základe tvrdenia znalca MUDr. Porubského a svedkov o spôsobe identifikácie je možné ustáliť, že mŕtvola ženy neznámej totožnosti nájdená v rieke Čierna Voda v obci Kráľová pri Senci dňa 14. júla 1976 nemohla byť s istotou identifikovaná ako Ľudmila Cervanová.

K otázke č.7.

Vyhodnoťte otázku alkoholického ovplyvnenia u mŕtvoľy neznámej osoby stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou v čase smrti, a ak to je možné aj v čase jej údajného znásilnenia.

Zo súdnolekráskeho hľadiska je možné potvrdiť, že Ľudmila Cervanová nebola v čase smrti ovplyvnená alkoholom. Výsledky vyšetrenia koncentrácie etylalkoholu zo vzorky krvi odobratej pri pitve Ľudmily Cervanovej sú znalcami v bode VIII. ich znaleckého posudku nesprávne interpretované. K otázke možného alkoholového ovplyvnenia Ľudmily Cervanovej v čase jej znásilnenia nie je možné sa jednoznačne vyjadriť. V tomto smere je závažná tá skutočnosť, že nebolo vykonané žiadne toxikologické vyšetrenie.

K otázke č. 8.

Posúďte, charakter, rozsah a lokalitu zranení u Ľudmily Cervanovej, ich intenzitu a mechanizmus vzniku, najmä v súvislosti s jej opakovaným znásilnením a násilným jednaním voči jej osobe zo strany obvinených, tak ako sa to uvádza v obžalobách a rozsudkoch.

Výskyt stôp násilia na tele ženy pri znásilnení je pravdepodobnejší, ak došlo opakovane ku násilnej súlož, alebo ak násilnú súlož na žene vykonali viacerí páchatelia. Nálezy po násilí, ktoré boli zistené pitvou je možné zo súdnolekárskeho hľadiska hodnotiť ako povrchové, drobné, necharakteristické pre jednoznačný mechanizmus vzniku. Za daných okolností ich možno hodnotiť ako nepodstatné, nešpecifické, ktoré mohli vzniknúť na tele L.C. pri akejkoľvek inej náhodnej činnosti. Oblasť genitálu, ale aj iné partie tela mŕtvoľy Ľudmily Cervanovej boli intaktné. Keďže sperma nebola vyšetrená, tak niet žiadneho dôvodu, aby sa tvrdilo,

že súlož napriek tomu nie je vylúčená. Nález, ktorí znalci zistili na vonkajších a vnútorných genitáliach u mŕtvoly Ľudmily Cervanovej, vylučuje prehliadnutie násilia z dôvodov hniloby. Je nanajvýš nepravdepodobné, aby po opakovanej násilnej súlož v rámci opakovaného znásilnenia šiestimi mužmi nevznikli žiadne sebe menšie poranenia na tele poškodenej. Vyšetrené skutočnosti predchádzajúce smrti Ľudmily Cervanovej potvrdzujú, že pri opakovanom násilí voči jej osobe a spôsobe zaobchádzania s jej telom, mohli veľmi ľahko vzniknúť poranenia na rôznych častiach jej tela.

Na základe pitevného nálezu z mŕtvoly neznámej totožnosti stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou je temer s istotou vylúčené, aby menovaná bola znásilnená spôsobom ako sa uvádza vo výrokoch súdu a prokuratúry a ako o tom vypovedajú obvinení a svedkyňa. Negatívny nález zranení na tele mŕtvoly vylučuje uvádzaný priebeh celého trestného činu.

K otázke č. 9.

Zodpovedá stav tela mŕtvoly stotožnenej s Ľudmilou Cervanovou s pohybom v koryte rieky s kamenným dnom a pomalým tokom v dĺžke 2 km?

Vzhľadom na situáciu, že utopená Ľudmila Cervanová mala vyplávať od úrovne jazierka asi na trase dvoch kilometrov a jej telo sa malo zachytiť na skalách v rieke, je možné predpokladať, že by boli na takto dlhej trase vznikli na mŕtvole poškodenia integrity jej povrchu tela. Kamenisté dno a pohyb mŕtvoly na trase dlhej 2 km zvyšuje predpoklad, že na tele mŕtvoly by vznikli spomínané poškodenia. Pitevný nález takúto možnosť nepotvrďuje.

Poloha v akej bola mŕtvola nájdená v rieke Čierna Voda pri posúdení všetkých eventualít svedčí s väčšou pravdepodobnosťou o tom, že miestom utopenia, alebo miestom kde sa mŕtvola dostala do rieky, bolo práve miesto jej nálezu.

K otázke č. 10.

Vyjadrite sa k výpovediam znalcov zo súdneho lekárstva.

Viaceré vyjadrenia znalcov v danej veci nezodpovedajú pitevnému nálezu, vyšetreným skutočnostiam a sú protirečivé.

K otázke č. 11.

Pokúste sa vyhodnotiť v intenciách všeobecných medicínskych znalostí závery expertíz z odboru psychiatrie, sexuológie a psychológie.

Expertízy u jednotlivých obvinených z odvetvia psychológie ako celok vyzneli rozporuplne, čo nakoniec potvrdil aj znalec - psychológ.

Najlepšou previerkou duševného zdravia obvinených je doterajší spôsob ich života.

K otázke č. 12.

Uveďte iné zistenia, ktoré v danej veci považujete za dôležité.

Na viacerých miestach sa vo výrokoch súdu a prokuratúry uvádzajú chybné interpretácie z expertíz. Niektoré chyby sú menej závažné, ale vyskytujú sa aj chyby zásadného charakteru.

Zo záverov jednotlivých súdov je zo súdnolekárskeho hľadiska vidieť vo veci posun v tom zmysle, že konštatovania súdu v poslednom

rozsudku z roku 2004, sú konkrétnejšie a obozretnejšie ale podstatne skromnejšie v konkrétnom dôvodení posudzovaného trestného činu. Pritom viaceré otázky, ktoré boli položené zo strany obvinených a obhajoby so súdnolekárskou problematikou zostali naďalej nezodpovedané.

Znalec k danej veci nemá viac čo dodať.

MUDr. Patrik FIALA, PhD.
znalec

IV. ZNALECKÁ DOLOŽKA

Znalecký posudok som vypracoval ako znalec vymenovaný Krajským súdom v Bratislave pod č. spr. 2180/85 zo dňa 7.11.1985 pre základný odbor zdravotníctva, odvetvia súdneho lekárstva a patológie, zapísaný v zozname znalcov Krajského súdu v Bratislave pod ev. č. 10 141.

Znalecký úkon je zapísaný pod poradovým číslom 36 / 04 znaleckého denníka č.3.

Za znalecké úkony a vzniknuté náklady účtujem odmenu podľa vyhlášky č. 263/1996 na základe priložených dokladov.

MUDr. Patrik FIALA, PhD.
znalec